

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ, VALSTYBINĘ MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBĄ IR APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2021 m. kovo d. Nr. 4D-2020/1-356
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X ir X (toliau kartu vadinami ir – Pareiškėjai) skundą dėl Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos (toliau vadinama ir – Savivaldybė) bei Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau vadinama – Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Tarnyba arba VMVT) pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant jų kreipimuisi, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – Aplinkos apsaugos departamentas, Departamentas) pareigūnų veiksmų (neveikimo), atliekant patikrinimus dėl galimų mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų nesilaikymo, nemalonaus kvapo Pareiškėjų gyvenamojoje aplinkoje.

2. Pareiškėjai skunde ir 2020-03-30, 2020-07-02, 2020-07-20, 2020-08-19 ir 2020-12-11 skundo papildymo raštuose, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „Kaimyniniame sklype, adresu X, Klaipėdos r. sav. [...] [toliau vadinama Gretimas žemės sklypas; Gretima namų valda, žemės sklypas X] yra vykdoma ūkinė komercinė veikla. [...]. Dėl pastovaus mėšlo ir srutų krovimo į traktorinę priekabą mūsų kiemo ore tvyro pastovi stipri smarvė“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Dėl susidariusios situacijos, [...], mes ne kartą kreipėmės į [...] [Savivaldybės] administraciją, [...]. Ūkininkas [...] [X, vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi, toliau vadinama – ūkininkas X. arba ūkininkas X]; yra įregistravęs ūkininko ūkį [...] (žemės ūkio paskirties žemėje). Tačiau įregistruoto mišraus ūkio gyvulininkystės veikla vykdoma [...] gyvenvietėje vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijoje pagalbinio ūkio paskirties pastatuose [...]. Pieniniai galvijai yra auginami žalio pieno gavybai, pieno produktų gamybai ir prekybai.“

2.3. „2019-11-22 d. X Skundu kreipėsi į [...] [Savivaldybės] administraciją [...] dėl pagalbinio ūkio pastatų naudojimo ne pagal paskirtį vykdant ūkininko ūkio subjekto veiklą pagalbinio ūkio pastatuose. 2019-11-29 Savivaldybė raštu [...] informavo, kad keliamo klausimo atsakymas pateiktas X [...]. 2019-12-03 X buvo kreiptasi į Savivaldybę to paties Skundo tikslinimui [...]. Į šį pakartotinį skundo patikslinimą savivaldybė atsakymo nepateikė iki šios dienos [...].“

2.4. „Ne vieną kartą nuo 2015 m. esame kreipėsi į Savivaldybę dėl esamos problemos sprendimo, tačiau buvo gaunamos tik specialistų nuomonės, kad pastatas naudojamas pagal paskirtį, nes tvartas nėra apspręstas gyvulių skaičiumi, ir remtasi tuo, kad teisės aktuose nėra numatyta, kad

tvartuose negalima laikyti gyvulių.“

2.5. „Buvo kreiptasi [...] į [Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą (toliau – Klaipėdos VMVT)] 2019-11-25 d. X Skundu, [...] Klaipėdos VMVT 2019-12-20 d. pateikė atsakymą [...], kuriame nėra konkretaus ir pagrįsto sprendimo. Be to, pati tarnyba remiasi kitų institucijų nuomonėmis, kas sudaro prielaidą, kad tarnyba labiau užsiima biurokratizmu, nei sprendimo priėmimu.“

2.6. „Į Klaipėdos rajono aplinkosaugos specialistus kreiptasi nuo 2015 m. [...] [Ūkininkui X. tvarkant mėšlą ir srutas yra] pažeidžiamas mėšlo ir srutų šalinimo iš tvartų technologinis procesas, užtikrinantis švarią aplinką. [...] Namų valdoje ūkininkas [X.] [...] neturi jokių galimybių, vykdydamas žemės ūkio veiklą, nepažeisti aplinkosauginių reikalavimų [...]. Ūkyje nėra įrengtų srutų kauptuvo bei mėšlidės, atitinkančių technologinius reikalavimus ir dydžius. [...]“

3. Pareiškėjai, be kita ko, Seimo kontrolieriaus prašo:

3.1. „įvertinti Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos specialistų neveikimą“;

3.2. „įpareigoti Klaipėdos rajono savivaldybės administraciją atlikti administracinę procedūrą dėl pagalbinių ūkio pastatų naudojimo ūkinei komercinei veiklai galimumo ir priimti Sprendimą“;

3.3. „vertinti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos Departamento specialistų neveikimą“;

3.4. įvertinti Aplinkos apsaugos departamento pareigūnų neveikimą.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Kartu su Pareiškėjų skundu Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui pateiktuose dokumentuose nurodyta:

4.1. Pareiškėjos X (toliau vadinama ir – Pareiškėja) 2019-06-25 kreipimėsi, adresuotame Savivaldybės merui ir Savivaldybės administracijai:

„prašau:

1. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos atlikti administracinės procedūros tyrimą dėl sklype, pagalbinių ūkio pastatuose, vykdomos žemės ūkio subjekto veiklos, adresu [...] [X.]. [...] ir priimti sprendimą dėl vienbučių dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos sklype, kurio paskirtis – kita, pagalbinių ūkio pastatų [...] naudojimo pagal paskirtį, kai juose vykdoma žemės ūkio subjekto veikla. [...]“;

4.2. Savivaldybės administracijos 2019-07-30 rašte Nr. (5.1.22)-A5-344 „Dėl skundo“ (toliau vadinama – Savivaldybės administracijos 2019-07-30 raštas), adresuotame Pareiškėjai:

„Atsakydami į 2019-06-25 skundą Nr. T18-116, informuojame, kad Klaipėdos rajono savivaldybės vyriausioji specialistė, pakartotinai, 2019-07-24 apžiūrėjo skunde minimas patalpas. Atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 4 punktą atsisakome nagrinėti Jūsų pateiktą skundą, nes Jūs nepateikėte naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą“;

4.3. Pareiškėjo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) 2019-11-22 kreipimėsi, adresuotame Savivaldybės administracijos direktoriui:

„Kaimyniniame sklype [...] yra vykdoma ūkinė komercinė veikla. Yra auginamos pieninės karvės su žalio pieno gavyba, pieno produktų gamyba ir prekyba, mėsiniai ūkiniai gyvuliai, kiaulės. Ūkyje nėra įrengtų srutų kauptuvo bei mėšlidės, atitinkančių technologinius reikalavimus ir dydžius. Dėl pastovaus mėšlo ir srutų krovimo į traktorinę priekabą mūsų kiemo ore tvyro pastovi stipri smarvė. Dėl mėšlo ir srutų lakiųjų medžiagų [...] yra neigiamai įtakojama mano šeimos sveikata. [...]“

[...]. Jei pastatuose vykdoma veikla neatitinka Nekilnojamojo turto registre nurodyto pastatų (patalpų) naudojimo būdo, tuomet yra pažeidžiamas Statybos įstatymo 47 str. 1 d. 1 p. nurodymas naudoti statinį pagal paskirtį.

[...] Prašau:

1. [...] atlikti administracinės procedūros tyrimą dėl ūkinės komercinės veiklos [...], nustatyti faktus ir priimti sprendimą dėl pastatų naudojimo pagal paskirtį ūkinei komercinei veiklai bei žemės ūkio subjekto veiklai. [...].“;

4.4. Savivaldybės administracijos 2019-11-29 rašte Nr. (5.1.23 E) A5-111 „Dėl atsakymo“ (toliau vadinama – Savivaldybės administracijos 2019-11-29 raštas), adresuotame Pareiškėjui:

„[...] su Jūsų 2019-11-22 gautu skundu (reg. Nr. A13-2115) ir jame išdėstytais aplinkybėmis bei Jūsų prašymu nustatyti faktus ir priimti sprendimą dėl pastatų naudojimo pagal paskirtį ūkinei komercinei veiklai bei žemės ūkio subjekto veiklai vykdyti, Jūsų nurodytu adresu [...] [X] papildomo tyrimo neatlikome dėl skunde nurodytų identiškų aplinkybių rašytuose ankstesniuose skunduose [...] (pareiškėja X) ir esant nepasikeitusiai įstatyminei bazei.

2019-06-25 (reg. Nr. T18-116) Jūsų žmona X rašė skundą ir jai buvo pateiktas atsakymas 2019-07-30 reg. Nr. (5.1.22)-A5-3443). Savo skunde Jūs prašote nustatyti tas pačias aplinkybes, dėl kurių buvo atlikti tyrimai ir apie priimtus sprendimus buvo informuota X. Skunde Jūs nepateikėte naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu, todėl, vadovaudamiesi Viešojo administravimo įstatymo 14 str. 5 d. 4 p., Jūsų skundo nenagrinėsime. [...].“;

4.5. Pareiškėjo 2019-12-03 kreipimesi „Dėl atsakymo Nr. (5.1.22E)A5-5279 tikslinimo“, adresuotame Savivaldybės administracijos direktoriui:

„Jūs savo atsakyme Nr. (5.1.22E)A5-5279 pateikėte netiesą. [...] Nei aš, [...] nei mano žmona nėra gavę [...] [Savivaldybės] administracijos administracinio sprendimo dėl pastatų naudojimo pagal paskirtį, [...], pagrįsto faktinėmis aplinkybėmis, teisės aktais ir t. t. [...]. Jeigu jūs manote, kad jau tai padarėte, prašau pakartotinai atsiųsti administracinį sprendimą su sudarytos komisijos sąrašu bei faktiniu ir teisiniu administracinio sprendimo pagrindimu.

Prašau pakartotinai Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos administracinio tyrimo bei administracinio sprendimo pagal visas taisykles, numatytas Viešojo administravimo įstatyme, kuriais nustatoma pastatų [...] naudojimo pagal paskirtį ūkinei komercinei žemės ūkio subjekto veiklai tvarka;

4.6. Savivaldybės administracijos 2019-12-17 rašte Nr. (5.1.-22)-A5542 „Dėl atsakymo Nr. (5.1.22E)A5-5279 tikslinimo“ (toliau vadinama – Savivaldybės administracijos 2019-12-17 raštas), adresuotame Pareiškėjui: –

„Atsakydami į 2019-12-03 raštą, informuojame, kad 2016-03-31 rašte Nr. (5.1.25)-A5-1847, adresuotame Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui bei Jūsų žmonai, buvo atsakyta, kad visi pastatai, esantys [X], įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, naudojami pagal paskirtį.

Taip pat primename, kad 2016-08-29 rašte Nr. (5.1.22)-A5-1859 buvo atsakyta, kad Registrų centro išrašas ir yra pagrindinis dokumentas, kuriuo vadovaujantis mes turime pagrindo teigti, kad [X] stovi ne fermos, o tvartai ir ūkiniai pastatai.

2019-07-24 Klaipėdos rajono savivaldybės vyriausioji specialistė pakartotinai apžiūrėjo minimas patalpas, naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu ar ginčyti Viešojo administravimo subjekto priimtą sprendimą, nėra.“

Prie šio rašto pridėtuose dokumentuose nurodyta:

4.6.1. Savivaldybės administracijos 2016-03-31 rašte Nr. (5.1.25)-A5-1847 „Dėl skundo ir Seimo kontrolieriaus tarpininkavimo“ (toliau vadinama – Savivaldybės administracijos 2016-03-31 raštas), adresuotame Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui ir Pareiškėjai:

„[...] atsakydami į 2016-03-17 rašto Nr. 4D-2016/1-372/3D-852 8.1 punktą informuojame:

8.1.1. Visi statiniai, esantys X. [...] ir kuriuose laikomi gyvuliai, yra

įrengti teisės aktų nustatyta tvarka ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registro centriniame duomenų banke. [...]“;

4.6.2. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos 2016-08-29 rašte Nr. (5.1.22)-A5-4859 „Dėl X, esančių pastatų“ (toliau vadinama – Savivaldybės administracijos 2016-08-29 raštas), adresuotame Pareiškėjai:

„Atsakydami į 2016-07-28 raštą primename, kad 2016-03-31 rašte Nr. (5.1.25)-A5-1847, adresuotame Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui ir Jums, buvo atsakyta, kad visi pastatai, esantys X, [...] įregistruoti Nekilnojamojo turto registro centriniame duomenų banke. Registru centro išrašas ir yra pagrindinis dokumentas, kuriuo vadovaujantis mes turime pagrindo teigti, kad X. [...] stovi ne fermos, o tvartai ir ūkiniai pastatai. Primename, kad pastatų įregistravimo klausimus sprendžia Nekilnojamojo turto registro centras, o ne Savivaldybė. Individuali veikla registruota Valstybinėje mokesčių inspekcijoje.

Primename, kad, nagrinėjant Lietuvos Respublikos Statybos įstatyme ar kituose techniniuose reglamentuose pateiktus reglamentavimus (apribojimus), neturime pamiršti, kad jie numatyti naujai projektuojamiems ir statomiems statiniams, o ne pastatams, kurie pastatyti daugiau kaip prieš 20 metų.

Raštas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka“;

4.7. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2020-06-12 rašte Nr. 3IN-516-(8.1E) „Dėl galimai neteisėtai vykdomos ūkininko ūkio veiklos [...] [X] gyven., vienbučių ir dvibučių gyvenamų namų teritorijos sklype“, adresuotame Lietuvos Respublikos Seimo nariui Simonui Gentvilui, nurodyta:

„[...] atsižvelgiant į Ūkininko ūkio įstatymo nuostatas, ūkininkas turi teisę veiklą vykdyti ne tik viename žemės sklype, kuriame registruotas ūkininko ūkis, bet turėti keletą žemės sklypų ir juose vykdyti veiklą, tačiau ūkininkas veiklą gali vykdyti tik žemės ūkio paskirties žemės sklypuose.[...]“

4.8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2019-09-06 rašte Nr. (146)-D8-2948 „Dėl pastatų naudojimo pagal paskirtį vertinimo kriterijų“, adresuotame Pareiškėjai, nurodyta:

„[...] atvejai, kada pastatus ar jų patalpas nepakeitus pastatų (patalpų) paskirties galima naudoti Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje nurodytai negamybinei veiklai, išvardinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1178 patvirtintame Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos apraše (toliau – aprašas). Asmuo, norintis vykdyti apraše nenurodytą veiklą, privalo pakeisti pastato (patalpos, patalpų) paskirtį.“

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti skunde ir skundo papildymo dokumentuose nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybę, Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą, Aplinkos apsaugos departamentą, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją, Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą prie Sveikatos apsaugos ministerijos, ir asociaciją „Lietuvos žaliasis aljansas“, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl skundo (skundo papildymo dokumentų) teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

6. Iš **Savivaldybės** pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „Vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro duomenimis, sklype, kurio adresas X [...] įregistruotas gyvenamasis namas, bei pagalbinio ūkio pastatai. Pagalbinio ūkio pastate – tvarte laikomi gyvuliai, patikrinimo metu tvarte buvo rasti keli gyvuliai, pastate – viralinėje, įrengta virtuvė, garažo pastate – asmeninėms reikmėms reikalingi daiktai.“

6.2. „Pareiškėja, į [...] [Savivaldybę] dėl pastatų naudojimo ne pagal paskirtį, pirmą kartą kreipėsi 2015 metais.“

6.3. „2015 m. spalio 27 d. surašytas Statinio techninės priežiūros patikrinimo aktas Nr. TP17-103, nustatyta, kad visi pastatai, įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, naudojami

pagal paskirtį. 2019 m. liepos 24 d. pakartotinai patikrinta ir surašytas Statinio techninės priežiūros patikrinimo aktas Nr. TP17-159, nustatyta, kad visi pastatai, įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, naudojami pagal paskirtį.“

6.4. „atliekant patikrinimą 2015 m. spalio 27 d. buvo nustatyta, kad trys priestatai neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre, savininkams surašytas reikalavimas priestatus įregistruoti iki 2015 m. lapkričio 17 d. Šiuo metu visi sklype esantys pastatai įregistruoti ir naudojami pagal paskirtį.“

6.5. Į Seimo kontrolieriaus klausimą / prašymą „*informuoti, kokiame Savivaldybės administracijos rašte yra įformintas administracinės procedūros sprendimas, priimtas išnagrinėjus Pareiškėjos (-o, -u) kreipimąsi, kuriame yra pateiktas Savivaldybės administracijos atsakymas dėl namų valdoje X esančių pastatų naudojimo pagal paskirtį ir kurį Pareiškėja (-as, ai) gali (galėjo) apskusti teisės aktų nustatyta tvarka*“, buvo atsakyta – „Savivaldybės administracijos rašte 2016 m. spalio 28 d. Nr. (5.1.46)-A5-6151 įformintas administracinės procedūros sprendimas, priimtas išnagrinėjus Pareiškėjos kreipimąsi, kuriame nurodyta, kad visi pastatai, esantys X [...], naudojami pagal paskirtį. Informuojame, kad Savivaldybės administracijos 2019 m. gruodžio 17 d. rašte Nr. (5.1.-22)-A5542 padaryta klaida – neteisingai nurodyta sprendimo rašto data bei numeris.“

6.6. Savivaldybės administracijos 2016 m. spalio 28 d. rašte Nr. (5.1.46)-A5-6151 „Dėl X, Klaipėdos r. sav. esančių pastatų“ (toliau vadinama – Savivaldybės administracijos 2016-10-28 raštas) (kopija), adresuotame Pareiškėjai, kopija – Žemės ūkio ministerijai, nurodyta – „atsakydami į 2016-08-25 prašymą informuojame, kad visi pastatai, esantys X [...], įregistruoti Nekilnojamojo turto registro centriniame duomenų banke ir naudojami pagal paskirtį [...]. Primename, kad Statybos įstatymas, statybos techniniai reglamentai ir Gyvūnų laikymo Klaipėdos rajone taisyklės, patvirtintos 2013-06-21 Klaipėdos rajono [savivaldybės] administracijos direktoriaus įsakymu Nr. AV-1111, nereglamentuoja tvarte ar fermoje laikomų gyvulių skaičiaus. Apie tai Jus informavo ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija 2016-08-24 rašte Nr. (13.2)-D8-6534). [...]“

6.7. Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos Turto valdymo skyriaus statinio(-ių) techninės priežiūros patikrinimo 2019-07-24 akte Nr. TP17-159 nurodyta:

„Aš, statinių naudojimo priežiūros vykdytoja, Klaipėdos rajono savivaldybės administr. Turto valdymo skyriaus vyriausioji specialistė X 2019-07-24, dalyvaujant vienam iš bendrasavininkų [...] [ūkininkui X], patikrinau, kaip vykdoma pastatų, esančių X [...], priežiūra ir nustačiau:

[...]

3. Apžiūrėjus pastatus, esančius X [...], nustatyta:

3.1. Visi pastatai, įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, naudojami pagal paskirtį;

[...]

REIKALAUJU/ REKOMENDUOJU: Be pastabų.“

7. Iš **Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos** pateiktų dokumentų ir paaiškinimų nustatyta:

7.1. „2008-09-01 Klaipėdos apskrities valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba [...] [ūkininkui X] išdavė leidimą [...] žalio pieno gamybos ir tiekimo rinkai veikloms, o 2010-04-26 Klaipėdos apskrities valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos viršininko 2010 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. V12-111 „Dėl produktų gamybos ūkiuose ir jų pardavimo“ [...] [ūkininko X] ūkį įregistravo [...] ir suteikė teisę vykdyti pieno produktu gamybos ūkyje ir jų pardavimo tiesiogiai vartotojams veiklas neterminuotai.“

7.2. „Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos departamentas (toliau vadinama ir – VMVT Klaipėdos departamentas) 2019-12-05 atliko planinį [...] [ūkininko X] ūkio veiklos

patikrinimą, kurio metu buvo patikrinta ir 2019-11-25 gautame X, gyvenančio X, [...] skunde pateikta informacija. [...] [ūkininko X] ūkio veiklos patikrinimo metu buvo surašyti vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų tiekėjo patikrinimo aktas Nr. 37GMTS-341 (toliau –Patikrinimo aktas Nr. 37GMTS-341) ir žemės ūkio veiklą vykdančio ūkio subjekto patikrinimo aktas Nr. 37ŪGP-420. Patikrinimo akte Nr. 37GMTS-341 buvo nurodyti mažareikšmiai pieno ir pieno gaminių tvarkymo veiklos neatitikimai (sūriams spausti naudojamas spaustuvas nuo drėgmės patamsėjęs, metalo detalės paveiktos korozijos, kraštai nevientisi, pašerpetoję; transporto priemonėje rasta pašalinių daiktų; asmens medicininėje knygelėje paskutinis sveikatos patikros įrašas padarytas 2018-05-22). Nustatyti neatitikimai vertintini kaip mažareikšmiai teisės aktų reikalavimų pažeidimai, nes jie atitinka Mažareikšmių teisės aktų reikalavimų pažeidimų ir mažai pavojingų veikų nustatymo tvarkos aprašo [...] 6.4. ir 6.5. papunkčių nuostatas. Naudojamo sūrių spaustuvo pažeistas paviršius ir transporto priemonėje rasti pašaliniai daiktai neturėjo tiesioginio sąlyčio su nesufasuotais / nesupakuotais produktais, todėl šie patikrinimo metu nustatyti neatitikimai neturi įtakos produktų saugai ir nekelia rizikos vartotojų sveikatai. Teisės aktų reikalavimų neatitikimas dėl nepadaryto sveikatos patikros įrašo asmens medicininėje knygelėje nustatytas dėl techninės klaidos (gydytoja po asmeniui atliktos sveikatos patikros nepadarė įrašo asmens medicininėje knygelėje). Patikrinimo metu buvo pateiktas apmokėjimo už asmens sveikatos patikros atlikimą čekis. Kartu su pranešimu apie trūkumų pašalinimą pateiktose nuotraukose matyti asmens medicininėje knygelėje padarytas įrašas, kurį pagal čekio datą (2019-05-21) įrašė gydytoja. Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 36⁹ straipsnio 1 dalimi ir Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklių, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2015 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. B1-59 „Dėl Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklių patvirtinimo“, 35 punkto nuostatomis, patikrinimo akte nurodyti nustatyti teisės aktų pažeidimai ir terminas, per kurį ūkio subjektas įsipareigojo trūkumus pašalinti (iki 2019-12-19). Ūkio subjektas, nepraleisdamas patikrinimo akte nurodyto termino, 2019 m. gruodžio 12 d. elektroniniu paštu informavo VMVT Klaipėdos departamentą apie patikrinimo metu nustatytų trūkumų pašalinimą ir pateikė tai patvirtinančius dokumentus (nuotraukas ir dokumentų kopijas).“

7.3. „Ūkiniai gyvūnai (karvės ir veršeliai) žiemos metu yra laikomi dviejuose kraiku kreikiamuose tvartuose. Pažymėtina, kad ūkiniai gyvūnai laikomi tvartuose nepažeidžiant teisės aktų, reglamentuojančių gyvūnų gerovę, reikalavimus. [...]. VMVT [...] vykdydama kontrolės veiksmus, pagal kompetenciją kontroliuoja gyvūnų gerovės apsaugos privalomųjų reikalavimų laikymąsi ir nevertina ūkinių gyvūnų laikymo vietų atitiktį Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklėms. ŽŪ TPT 01:2009. [...].“

7.4. „[...] vertinant ūkinių gyvūnų laikymo vietas atitiktį Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų, patvirtintų Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B 1-690 „Dėl Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“ (toliau –Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimai), 15 punkto [„Oro apykaita. dulkėtumas. temperatūra. santykinė oro drėgmė ir dujų koncentracija neturi būti kenksmingi ūkiniams gyvūnams“] nuostatomis, vizualiai vertinama ūkinių gyvūnų laikymo vieta ir laikymo sąlygos, atsižvelgiant į laikomų ūkinių gyvūnų rūši, lytį, amžių, paskirtį, fiziologinius poreikius, laikymo būdą ir sąlygas, metų sezoniškumą, jeigu ūkiniai gyvūnai laikomi pastatuose –naudojamą patalpų ventiliavimo sistemą, aplinkos temperatūrą ir ūkinių gyvūnų prisitaikymą gyventi atitinkamoje temperatūroje, ūkinių gyvūnų laikymo vietas santykinę oro drėgmę ir kt., pvz.: ar įrengta mechaninė ventiliavimo sistema, ar ūkinių gyvūnų laikymo patalpos vėdinamos natūraliai; ar ūkinių gyvūnų šėrimui naudojami sausi pašarai, kraikas, kurie gali turėti neigiamą poveikį ūkinių gyvūnų kvėpavimo sistemos organų funkcijoms ar sukelti funkcinis sutrikimus, nedulka ir ūkiniams gyvūnams nesukelia apsunkinto kvėpavimo rizikos, ir kt. su ūkinių gyvūnų sveikatos būkle susijusius aplinkos faktorius. Jeigu ūkinių gyvūnų (pvz., viščių, broilerių) laikymo vietų aplinkos sąlygų įvertinimui yra nustatyti konkretūs dujų

(amoniako (NH₃), anglies dioksido (CO₂)) koncentracijos parametrai, tikrinimo metu atliekamas šių dujų koncentracijos matavimas. Pažymėtina, kad, jeigu nacionaliniuose ar Europos Sąjungos institucijų priimtuose gyvūnų gerovės reikalavimus reglamentuojančiuose teisės aktuose nėra nustatyti konkretūs oro apykaitos, dulkėtumo, temperatūros, santykinės oro drėgmės ir dujų koncentracijos parametrai, VMVT pareigūnai, atlikdami ūkinių gyvūnų laikymo vietų tikrinimus, nevykdo šių parametrų matavimo.“

7.5. „[...] vertinant ūkinių gyvūnų laikymo vietos atitiktį Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų 16 punkto [„Ūkinių gyvūnų laikymo patalpose ūkiniai gyvūnai neturi būti laikomi nuolatinėje tamsoje arba vien dirbtinėje šviesoje be atitinkamų poilsio pertraukų. Jei ūkinių gyvūnų fiziologiniams ir etologiniams poreikiams tenkinti nepakanka esamos natūralios šviesos, turi būti įrengiamas tinkamas dirbtinis apšvietimas“] nuostatoms, vertinamas ūkinių gyvūnų laikymo vietos apšvietimas, atsižvelgiant į tai, ar ūkinių gyvūnų laikymo patalpa apšviečiama vien tik natūralia šviesa, ar dienos metu ūkinių gyvūnų patalpa apšviečiama dienos šviesa, o tamsiuoju paros metu (rytais, vakarais) naudojamas dirbtinis apšvietimas, ar ūkinių gyvūnų laikymo patalpoje naudojamas tik dirbtinis apšvietimas. Jei naudojamas tik dirbtinis apšvietimas, turi būti taikomos poilsio pertraukos, atitinkančios nakties–dienos režimą, kurių trukmė turi atitikti natūralaus apšvietimo laiką. Ūkinių gyvūnų laikymo vietoje, esančioje X [...], ūkinių gyvūnų laikymo patalpa dienos metu apšviečiama natūralia šviesa pro langus ir duris, o tamsiuoju paros laikotarpiu ir, esant poreikiui dienos metu, apšviečiama dirbtine šviesa. Pastebėtina, kad aukščiau nurodytoje laikymo vietoje galvijai patalpose laikomi tik šaltuoju metų laiku, šiltuoju metų laiku jie visą parą ganomi ganyklose.“

7.6. „2020-02-26 VMVT Klaipėdos departamento atsakingieji pareigūnai atliko ūkinių gyvūnų laikymo vietos atitikties Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų 15 ir 16 punktų reikalavimams vertinimą, šių punktų reikalavimų pažeidimų nenustatė, t. y. dviejuose tvartuose, kuriuose buvo laikomi ūkiniai gyvūnai, aplinkos oras į šių gyvūnų laikymo patalpas pateko pro atidarytas duris, todėl esamas ūkinių gyvūnų laikymo patalpų vėdinimas buvo pakankamas laikomų ūkinių gyvūnų fiziologiniams ir etologiniams poreikiams patenkinti.“

7.7. „[...] remiantis VMVT Klaipėdos departamento 2020-02-26 žemės ūkio veikla vykdančio ūkio subjekto patikrinimo aktu Nr. 37ŪGP-229 [...], ūkinių gyvūnų laikymo vietoje Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų pažeidimų nenustatyta. Patikrinimo metu karvės buvo gero įmitimo, laikomos prižiūtos tvarte, suteiktos vietos pakanka, kad būtų patenkinti laikomų galvijų fiziologiniai ir etologiniai poreikiai, veršelis laikomas neprižiūtas, karvės girdomos iš automatinių girdyklų, veršelis – iš kibirėlio, kas atitinka Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų 22, 23 ir kitų punktų nuostatas.“

Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų 12 punkte nustatyta, kad ūkinių gyvūnų judėjimo laisvė, atsižvelgiant į jų rūšį, nusistovėjusią patirtį ir mokslo žinias, neturi būti varžoma taip, kad jie būtų be reikalo kankinami arba žalojami. Jei ūkinis gyvūnas yra prižiūstas arba laikomas laikymo įrangoje, kurioje yra ribojama jo judėjimo laisvė, jam, atsižvelgiant į jo rūšį, nusistovėjusią patirtį ir mokslo žinias, turi būti suteikta tiek vietos, kad būtų patenkinami jo fiziologiniai ir etologiniai poreikiai, pvz., netrukdomai atsigulti, atsistoti, judėti ir kt., o šių reikalavimų 22 punkte nustatyta, kad ūkinių gyvūnų šėrimo ir girdymo įranga turi būti suprojektuota, sukonstruota ir įrengta taip, kad kiek galima būtų sumažinta pašaro ir vandens taršos ir kenksmingos ūkinių gyvūnų tarpusavio konkurencijos galimybė. Atkreiptinas dėmesys, kad VMVT pareigūnai atlieka veterinarinės kontrolės subjektų tikrinimus vadovaujantis teisės aktų reikalavimais. 2020-02-26 patikrinimo metu buvo vertinama, ar ūkiniai gyvūnai, kurie yra laikomi ūkio subjekte, laikomi vadovaujantis Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų, pažeidimų nenustatyta. Pažymėtina, kad veterinarinės kontrolės veiksmus atlieka VMVT pareigūnai, kurie turi mokslo ir praktinės veiklos sričių žinias, apimančias gyvūnų priežiūrą, gerovę ir apsaugą, todėl jie turi pakankamai kompetencijos konstatuoti, kad 2020-02-26 patikrinimo metu ūkiniai gyvūnai buvo laikomi nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų.“

7.8. „Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatymo 7 straipsnio 5 punkte įtvirtinta VMVT pareigūnų teisė „drausti <...> naudoti tuos gyvulininkystės pastatus, gyvūninių produktų perdirbimo, saugojimo ar kitoms gyvūninių produktų tvarkymo operacijoms skirtus objektus, kurie neatitinka veterinarinės higienos reikalavimų“, t. y. VMVT pareigūnai turi teisę taikyti draudimą vykdyti veiklą dėl higienos reikalavimų pažeidimų. [ūkininko X.] ūkio, X [...], patikrinimų metu nebuvo nustatyti ūkiniu gyvūnų laikymo pastatų / objektų, kuriuose atliekamos gyvūninių produktų tvarkymo operacijos, neatitikimai veterinarinės higienos reikalavimams.

VMVT pažymi, kad Lietuvos Respublikos veterinarijos įstatyme naudojamas terminas *veterinarinė higiena* nėra aprobuotas. Veterinarijoje yra naudojama sąvoka „*biologinio saugumo priemonės*“, kurios apibrėžiamos kaip veterinarinės sanitarijos priemonės, kuriomis užkrečiamosios ligos sukėlėjui užkertamas kelias patekti į gyvūnų laikymo vietą ar medžioklės plotų vienetą arba būti perneštam iš užkrėstos gyvūnų laikymo vietos ar medžioklės plotų vieneto į kitas gyvūnų laikymo vietas ar medžioklės plotų vienetus ir sukelti užkrečiamąją ligą.

[...]. VMVT teritorinių padalinių atsakingieji pareigūnai, įvertinę kiaulių laikymo vietoje taikomas biologinio saugumo priemones, taiko administracines nuobaudas dėl nustatytų biologinio saugumo reikalavimų pažeidimų, įskaitant ir privalomąjį nurodymą paskersti arba nugaišinti laikomas kiaules. [...].“

7.9. „Klaipėdos departamento atsakingieji pareigūnai nuo 2008 m. kasmet atlieka galvijų laikymo vietas, esančios X, [...] ir joje vykdomos veiklos (žalio pieno gavyba, pieno gaminių gamyba ir pardavimas) patikrinimus. Nuo 2015 metų Klaipėdos VMVT šiame subjekte patikrinimus atlieka pagal Pareiškėjo skundus po keletą kartų per metus, patikrinimus atlieka ir kitos valstybės institucijos.

VMVT taip pat pažymi, kad nei Ūkiniu gyvūnų gerovės reikalavimai, nei Veršelių gerovės reikalavimai nenustato ūkiniu gyvūnų laikytojui prievolės tvartuose įrengti langus, dirbtines ventiliacijos ir mechanines mėšlo valymo sistemas, apšiltinti tvartus, taip pat nenustato konkrečių tvartų aukščių. VMVT atkreipia dėmesį ir į tai, kad Pareiškėjo skunde vartojamas teiginys, kad „[...] [ūkininko X.] ūkyje tvartai be langų“, neatitinka tikrovės, nes tvartuose yra įrengti langai [...], dienos metu natūralus apšvietimas patenka pro langus ir duris, taip pat yra įrengtas dirbtinis apšvietimas.“

7.10. „VMVT, [...], priėmė Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2017 m. gruodžio 22 d. įsakymą Nr. B1-826 [...], kuriuo patvirtinti Vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų veterinarijos reikalavimai (toliau – Reikalavimai).

VMVT, siekdama užtikrinti vienodą Reikalavimų taikymo praktiką, parengė ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. B1-839 [...] patvirtino Vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų veterinarijos reikalavimų įgyvendinimo rekomendacijas (toliau – Įgyvendinimo rekomendacijos).

Registruotą [...] [ūkininko X.] vykdomą pieno tvarkymo veiklą, kaip vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų tvarkymo veiklą, reglamentuoja aukščiau paminėti Reikalavimai ir Įgyvendinimo rekomendacijos. Nurodyti teisės aktai nustato supaprastintus veterinarijos reikalavimus gyvūninio maisto tvarkymo patalpų statybai, išplanavimui, įrenginiams ir gyvūninio maisto tvarkymo subjektams, vietinėje rinkoje mažais kiekiais gaminantiems ir tiekiantiems gyvūninio maisto produktus, tačiau nenustato reikalavimo įrengti pieno bloką ir pirminio pieno apruošimo patalpas.

Svarbu paminėti, kad gyvūninio maisto tvarkymo subjektams, vietinėje rinkoje mažais kiekiais gaminantiems ir tiekiantiems gyvūninio maisto produktus, Geros higienos praktikos taisyklės yra rekomendacinio pobūdžio dokumentas. Mažų kiekių gyvūninio maisto produktų gamintojams yra taikomi Vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų veterinarijos reikalavimai, [...] bei Vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų veterinarijos reikalavimų įgyvendinimo rekomendacijos [...].“

7.11. ūkininko X. „namų valdoje, X, [...] laikomos karvės, šaltuoju metų laikotarpiu jos melžiamos tvarte, o šiltuoju metų laikotarpiu – ganykloje melžimo aparatais, pieną surenkant į bidonus. Pamelžtas pienas iškošiamas tarp tvarto ir pieno tvarkymo patalpos įrengtoje pastogėje, apsaugotoje nuo atmosferos poveikio specialiu tentu (pridedamos nuotraukos). Iškoštas pienas uždareme bidone nešamas į pieno tvarkymo patalpas, iš kurių vienoje yra įrengtas pieno aušintuvas [...]. Pieno ir pieno produktų gamybos patalpos sudarytos iš dviejų atskirų patalpų (pridedamas patalpų ir įrangos išdėstymo planas). Pieno melžimo ir pieno ir pieno produktų gamybos inventoriai plaunami nerūdijančio plieno plautuvėje (vonioje).

VMVT Klaipėdos departamento pareigūnų [...] [ūkininkui X.] priklausančios pieno ir pieno produktų gamybos patalpos yra tikrinamos planinių ir neplaninių [...] [ūkininko X.] ūkio patikrinimų metu, užpildant nustatytos formos klausimyną. Paskutinis [...] [ūkininko X.] ūkio neplaninis patikrinimas buvo atliktas 2020-02-26 [...], patikrinimo metu surašytas vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų tiekėjo patikrinimo aktas Nr. 37GMTS-31[...]. įvertintas pieno ir pieno produktų gamybos patalpų dydis, išplanavimas, būklė ir švarumas (tvarkingumas), pažeidimų nenustatyta. Pažymėtina, kad [...] [ūkininko X.] ūkyje pieno melžimas vykdomas, užtikrinant ir laikantis Europos Sąjungos ir nacionalinių teisės aktu reikalavimų.

[...] VMVT pažymi, kad Pareiškėjų skunde vartojamas teiginys, kad „*melžykla ir pirminio pieno paruošimo patalpa – tai namų valdoje X esantis kiemas*“, nepagrįstas, nes karvės laikomos ir melžiamos šaltuoju metų laikotarpiu tvarte, o šiltuoju metų laikotarpiu – ganykloje melžimo aparatais. Pienas iškošiamas tarp tvarto ir pieno tvarkymo patalpos įrengtoje pastogėje, apsaugotoje nuo atmosferos poveikio specialiu tentu. Pirminis pieno paruošimas atliekamas atskirai įrengtose pieno ir pieno produktų tvarkymo patalpose, iš kurių vienoje esančiame žalio pieno aušintuve.“

7.12. „[...] žalio pieno ir pieno produktų gamintojai, tiesiogiai tiekiantys produkciją vartotojams, registruojami vadovaujantis Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. B1-738 [...] (toliau – Aprašas). Aprašo III skyrius nustato reikalavimus gyvūninio maisto tvarkymo subjektų registravimui. Gyvūninio maisto tvarkymo subjektas, siekiantis registravimo, turi atitikti teisės aktu, reglamentuojančių gyvūninio maisto saugą ir kokybę, reikalavimus. Minėtame teisės akte nėra nustatyto reikalavimo vertinti pastatų, kuriuose bus vykdoma veikla, ir žemės, kurioje bus vykdoma atitinkama veikla, paskirties, todėl VMVT pareigūnai, pagal kompetenciją atlikdami jiems pavestas funkcijas, vertina, ar patalpos atitinka teisės aktu, reglamentuojančių gyvūninio maisto saugą ir kokybę, reikalavimus.

Kaip nurodoma Pareiškėjų, [...] [ūkininkas X.] pieno ir pieno produktų tvarkymo veiklą vykdo namų valdoje, X, [...] esančiame pagalbiniam ūkio paskirties pastate – viralinėje. Atlikdami pagalbiniam ūkio paskirties pastate – viralinėje įrengtų pieno ir pieno produktų tvarkymo patalpų vertinimą, VMVT specialistai nustatė, kad šios patalpos atitinka teisės aktu, reglamentuojančių vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų saugą ir kokybę, reikalavimus.

[...] VMVT Klaipėdos departamento pareigūnai, 2020-02-26 atlikdami [...] [ūkininko X.] ūkio neplaninį patikrinimą, nustatė, kad ūkyje gaminamų pieno produktų fasavimui naudojami maišeliai, kuriems 2019-05-06 yra išduota gamintojo atitikties deklaracija Nr. VD PACK, o gaminamo pieno fasavimui naudojami vienkartiniai plastikiniai buteliai, kuriems 2018-10-05 yra išduotas gamintojo su maistu besiliečiančių medžiagų kokybės sertifikatas. Nurodytos aplinkybės yra užfiksuotos vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų tiekėjo patikrinimo akte Nr. 37GMTS-31.“

7.13. „[...] remiantis valstybinės kontrolės duomenimis, darytina išvada, kad [ūkininkas X. ir

ūkininkas X, ūkininko X. sūnus, vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi] laikosi nustatyto teisės aktų reikalavimų maisto tvarkymui, o patikrinimų metu nustatyti neesminiai neatitikimai neturi jokios įtakos maisto saugai ar vartotojų sveikatai ir nėra blogo kvapo. dėl kurio skundžiasi Pareiškėjai, priežastis. Pažymėtina, kad minėti ūkininkai geranoriškai bendradarbiauja su kontrolės įstaiga, laiku ir tinkamai reaguoja į pastabas ir imasi reikalingų priemonių.“

7.14. „Pareiškėjų skunde vartojamas teiginys, kad „pati Tarnyba turi kontroliuoti, kaip ūkininkas ūkyje laiko mėšlą ir srutas“, yra klaidinantis. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 106 „Dėl valstybės institucijų, atsakingų už sveikatos taisyklių gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms, laikymąsi, paskyrimo“, VMVT yra kompetentinga Lietuvos Respublikos institucija, užtikrinanti 2002 m. spalio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1774/2002, nustatančio sveikatos taisykles gyvūninės kilmės šalutiniams produktams, neskirtiems vartoti žmonėms (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002), 3 straipsnio 3 dalyje numatytą įpareigojimą valstybėms narėms reikalavimų dėl šalutinių gyvūninių produktų, neskirtų vartoti žmonėms, ir iš jų pagamintų produktų laikymąsi, vykdanti šių produktų rinkimo, vežimo, saugojimo, tvarkymo, perdirbimo ir naudojimo arba pašalinimo, teikimo į rinką, eksportavimo ir vežimo tranzitu priežiūrą ir kontrolę, kad jie nekeltų pavojaus gyvūnų arba žmonių sveikatai. Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 buvo panaikintas 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009). Pagal Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 9 straipsnio a punktą, mėšlas yra priskiriamas 2 kategorijos šalutiniams gyvūniniams produktams (toliau – ŠGP), o šio Reglamento 13 straipsnis nustato, kokiais būdais gali būti tvarkomi ir šalinami (t. y. sunaikinami) 2 kategorijos ŠGP. Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009 nustato leistinus mėšlo apdorojimo ir (arba) panaudojimo būdus (pvz.: naudojamas gaminti organines trąšas ar dirvožemį gerinančias medžiagas (13 straipsnio *d* punktas), paverčiamas kompostu arba transformuojamas į biologines dujas (13 straipsnio *e* punktas). Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 13 straipsnio *f* punktas nustato, kad mėšlas gali būti naudojamas dirvai tręšti neperdirbtas, jei kompetentinga institucija mano, kad jis nekelia užkrečiamųjų ligų perdavimo žmonėms arba gyvūnams pavojaus. Nei Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, nei jį įgyvendinantis 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą, nenustato reikalavimų mėšlo ir srutų rinkimui ir laikymui gyvūnų laikymo vietose, reikalavimų mėšlidėms, srutų lagūnoms ir pan., todėl VMVT nėra įgaliota kontroliuoti, kaip ūkininkų gyvūnų laikymo vietose renkamas ir laikomas susidarys mėšlas ir srutas.“

7.15. „VMVT Klaipėdos departamento atsakingieji pareigūnai ir toliau kontroliuos Pareiškėjų skundžiamą ūkio subjektą dėl jo veiklos atitikties VMVT kontroliuojamų teisės aktų reikalavimams.“

7.16. Į Seimo kontrolieriaus prašymą „*įvertinti Pareiškėjų 2020 m. liepos 20 d. pateiktoje video medžiagoje esančią informaciją ir pateikti išvadą dėl joje užfiksuoto pieno / pieno gaminių pardavimo atitikimo teisės aktų reikalavimams; nustacius pažeidimus – imtis veiksmų pagal kompetenciją*“, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba pateikė atsakymą – „vertindama vaizdo įrašė užfiksuotą įvykį, negali pateikti vienareikšmiškos išvados, kad vaizdo įrašė užfiksuotas pieno ir (ar) pieno gaminių pardavimas neatitinka teisės aktų reikalavimų. VMVT pažymi, kad dėl pateikto neišsamaus pranešimo negali konstatuoti, kad užfiksuota veika turi administracinio nusižengimo ir (ar) Maisto įstatymo pažeidimo požymių, ir imtis veiksmų pagal kompetenciją.“

7.17. Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimesi, adresuotame Valstybinės maisto ir veterinarijos

tarnybos Klaipėdos departamentui, nurodyta:

„[...] kaimyniniame sklype [...] yra vykdoma ūkinė komercinė veikla, yra auginamos pieninės karvės su žalio pieno gavyba, pieno produktų gamyba ir prekyba. Ūkyje nėra įrengta srutų kauptuvo ir mėšlidės. [...]. Įregistravus veiklą ima galioti ir kiti teisės aktai, kurie negalioja namų veikloje, todėl yra pažeistos atitinkamos šių teisės aktų nuostatos: [...].“

Prašau:

1. Atlikti administracinį tyrimą, nustatyti faktus ir priimti sprendimą dėl pastatų atitikimo ūkinei komercinei veiklai – pieno gavyba, pieno produktų gamyba ir prekyba.

2. Atlikti administracinį tyrimą, nustatyti faktus ir priimti sprendimą dėl pastatų atitikimo naminių gyvulių gerovei bei turimų įrengimų mėšlo ir srutų tvarkymui ginant mano ir mano šeimos teises į švarią ir sveiką aplinką gyvenamojoje teritorijoje; [...].“

7.18. VMVT Klaipėdos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2019-11-27 rašte Nr. 37V7-(37.5.)-1606 „Dėl skundo persiuntimo nagrinėti pagal kompetenciją“ (toliau vadinama – VMVT Klaipėdos departamento 2019-11-27 raštas), adresuotame Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamentui, Klaipėdos rajono savivaldybės administracijai, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Klaipėdos rajono skyriui, Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybai, nurodyta:

„Informuojame, kad Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT Klaipėdos VMVT) gavo X [...] skundą dėl kaimyniniame sklype [...] vykdomos ūkinės komercinės veiklos.

Vadovaujantis viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, VMVT Klaipėdos VMVT prašo pagal tarnybų kompetenciją išnagrinėti skundo informaciją ir apie nagrinėjimo rezultatus informuoti pareiškėją ir VMVT Klaipėdos VMVT.“

7.19. VMVT Klaipėdos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos 2019-11-28 rašte Nr. 37V7-(37.5.)-1609 „Dėl skundo priėmimo ir persiuntimo nagrinėti pagal kompetenciją“ (toliau vadinama – VMVT Klaipėdos departamento 2019-11-28 raštas), adresuotame Pareiškėjui, nurodyta:

„Kadangi VMVT Klaipėdos VMVT pagal kompetenciją negali spręsti visų skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl visų skunde išdėstytų klausimų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, skundo informacija 2019-11-27 buvo persiūsta Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Klaipėdos departamentui, Klaipėdos rajono savivaldybės administracijai, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Klaipėdos rajono skyriui ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybai.“

7.20. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos departamento 2019-12-20 rašte Nr. 37V7-(37.5.)-1729 „Dėl skundo nagrinėjimo informacijos“ (toliau vadinama – VMVT Klaipėdos departamento 2019-12-20 raštas), adresuotame Pareiškėjui:

„Klaipėdos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, gavusi Jūsų 2019-11-25 skundą ir nustačiusi, kad pagal kompetenciją negali spręsti visų skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl visų skunde išdėstytų klausimų, [...] skundo informaciją 2019-11-27 persiuntė nagrinėti pagal kompetenciją Nacionalinio visuomenės sveikatos centro [...] Klaipėdos departamentui, [...] [Savivaldybės] administracijai, Nacionalinės žemės tarnybos [...] Klaipėdos rajono skyriui ir Aplinkos apsaugos departamento [...] Klaipėdos valdybai. Apie tai buvote informuotas VMVT Klaipėdos VMVT 2019-11-28 raštu Nr. 37V7-(37.5)-1609 [...].“

Nagrinėjant skundo informaciją, VMVT Klaipėdos departamento inspektoriai 2019-12-05 atliko patikrinimą, įvertino [...] [ūkininko X.] [...] vykdomą vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų, tiekiamų pieno ir pieno gaminių veiklą ir ūkio subjekto atitikimą bendriesiems gyvūnų, veršelių laikymo, ženklavimo ir registravimo, sveikatingumo, biologinio saugumo priemonių kiaušinių ūkyje laikymosi, biocidinių produktų, veterinarinių vaistų naudojimo reikalavimais ir surašė patikrinimo aktus Nr. 37GMTS-341 ir Nr. 37ŪGP-420.

Patikrinimo metu nustatyta, kad ūkio subjektas atitinka bendrosios gyvūnų, veršelių laikymo, ženklavimo ir registravimo, sveikatingumo, biologinio saugumo priemonių kiaulių ūkyje laikymosi, biocidinių produktų, veterinarinių vaistų naudojimo reikalavimus. Be to, buvo nustatyti pieno ir pieno gaminių tvarkymo veiklos mažareikšmiai teisės aktų pažeidimai, nesukeliantys reikšmingos rizikos vartotojų sveikatai [...]. [...] [ūkininkui X.] nurodyta šalinti neatitiktis. Apie neatitikčių pašalinimą [...] [ūkininkas X.] informavo VMVT Klaipėdos departamentą ir pateikė tai įrodančias nuotraukas.

Informuojame, kad [...] [ūkininko X.] ūkiui gyvūninio maisto tvarkymo subjekto veterinarinio registravimo numeris buvo suteiktas, vadovaujantis Gyvūninio maisto tvarkymo subjektų veterinarinio patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašo [...] III skyriaus nuostatomis. **Gyvūninio maisto tvarkymo subjektas, siekiantis registravimo, turi atitikti teisės aktų, reglamentuojančių gyvūninio maisto saugą ir kokybę, reikalavimus. Minėtame teisės akte nėra nustatyto reikalavimo vertinti pastatų, kuriuose bus vykdoma veikla, paskirties.**

Taip pat informuojame, kad ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimas vykdomas vadovaujantis Ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimo ir jose laikomų ūkinių gyvūnų ženklavimo ir apskaitos tvarkos aprašu [...] (toliau – Aprašas) ir Ūkinių gyvūnų registro nuostatais [...] (toliau – Registras).

VMVT Klaipėdos departamentas atkreipia dėmesį, kad Apraše ir Registre nėra įtvirtintas reikalavimas, registruojant ūkinių gyvūnų laikymo vietą, pateikti pastatų paskirties dokumentų, taip pat nėra įtvirtintas reikalavimas dėl gamybinės paskirties pastatų įregistravimo.

Pranešame, kad institucijos, su kurių kompetencija susijęs skundo nagrinėjimas, pateikė Klaipėdos departamentui raštiškus atsakymus: [...].“

8. Iš Aplinkos apsaugos departamento pateiktų dokumentų ir paaiškinimų nustatyta:

8.1. ūkininkas X. „turi ūkininko ūkio įregistravimo pažymėjimą [...]. [...] [ūkininko X.] žemės ūkio valda Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre įregistruota 2004-02-29, registracijos Nr. [...]. Į šią žemės ūkio valdą yra įtrauktas ir [...] [X, ūkininko sutuoktinės, vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi] nuosavybės teise valdomas žemės sklypas [...] [X]. Šio žemės sklypo pagrindinė naudojimo paskirtis – kita, o naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų namų teritorijos. [...].

[žemės sklype X] [...] registruota [...] [ūkininko X.] ūkio valda Nr. [...] ir banda Nr. [...] bei laikytojo [...] [X, *pastaba*: ūkininko X. sūnaus] banda Nr. [...]. Galvijai tvartuose laikomi ant kraiko [...].

[...] Mėšlo išvežimas nuo tvarto į ūkininko laukuose esančias rietuves ar mėšlidę, o ne laikymas prie tvarto, ir laikomas mėšlo tvarkymu kitu būdu.

[...] [ūkininkas X.] aplinkosauginiu pobūdžiu nuo 2013 m. iki 2020 m. iš viso tikrintas 22 kartus.“

8.2. „Departamento Šiaulių valdybos pareigūnų 2019-01-14 atlikto neplaninio patikrinimo metu nustatyta, kad patikrinimo metu tvartuose buvo laikoma 18,6 SG. Srutos [...], surenkamos į po stoginę įrengtą srutų rezervuarą. Srutų rezervuaro talpa – 7,5 m³. [...]. Prisipildžius srutų rezervuarui, jos yra išvežamos į [...] [ūkininko X.] laukuose [žemės sklype, X k. [kadastru Nr. X, toliau vadinama – žemės sklypas X k.] įrengtą metalinį uždara srutų rezervuarą. Srutų rezervuaro talpa – 28 m³. [...]. Papildomai srutomis laikyti ūkininkas turi 2 vnt. 3,0 m³ ir 2,6 m³ talpos mobilias traktorines cisternas ir 3 vnt. 4,10 m³, 3,65 m³ ir 2,61 m³ talpos uždaras metalines cisternas, kurios laikomos prie tvarto. [...]. Bendra srutų rezervuarų ir metalinių cisternų talpa – 51,46 m³. [...].

Aplinkos apsaugos pareigūnai, nuo 2013 m. iki 2020 m. vykdydami neplaninius [...] [ūkininko X.] ūkio patikrinimus, ne kartą yra apžiūrėję visus rezervuarus, tikrinta mechaniniu būdu (naudojant metalinį strypą, matuojant rezervuaro sienelių storį) bei vizualiai apžiūrint rezervuarus.

Visais atvejais nustatyta, kad srutų kaupimo rezervuarai yra sandarūs, srutų išsiliejimo į aplinką nenustatyta. Mobilios cisternos ir traktorinės priekabos mėšlui vežti yra registruotos kaip bemotorės transporto priemonės (priekabos) ir dalyvauja Lietuvos Respublikos kelių eisme, todėl šioms priemonėms yra prievolė atlikti transporto priemonių techninę apžiūrą, kurios metu ir įvertinama, ar naudojama transporto priemonė atitinka tai transporto priemonei keliamus techninius reikalavimus.“

8.3. „Departamento Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijoje 2020-01-27 gautas telefoninis pranešimas iš X, kad iš [...] [ūkininko X.] mėšlidės, esančios žemės sklype X k., [...] bėgo srutos. Klaipėdos r. aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai 2020-01-27 patikrino mėšlidę ir nustatė, kad iš mėšlidės buvo ištekęs nedidelis kiekis srutų, tuo pažeidžiant Aprašo [Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo] 6 punkto reikalavimus. Pareigūnai, siekdami nustatyti, ar nėra užterštas gruntas ir padaryta žala aplinkai, iškvietė Aplinkos apsaugos agentūros specialistus grunto mėginiams paimti ir teršalų koncentracijai nustatyti. Departamentas 2020-02-05 iš Aplinkos apsaugos agentūros gavo atliktų tyrimų rezultatus. [...] Gautus rezultatus įvertino Departamento Aplinkos kokybės departamento Klaipėdos aplinkos kokybės kontrolės skyriaus specialistai, kurie pateikė išvadą, kad tirtame dirvožemyje nėra padidintos taršos biogeninėmis medžiagomis [...].

Už padarytą pažeidimą [...] [ūkininkui X.] 2020-03-03 surašytas nutarimas dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas, Nr. [...]. Ūkininkui 2020-01-31 duotas privalomasis nurodymas Nr. [...] iki 2020-02-17 nutraukti taršą į aplinką.

Departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai [...] 2020-02-24 patikrino ūkininko žemės sklype, esančiame X k., [...] mėšlidę ir nustatė, kad [...] ūkininkas neįvykdė duoto privalomojo nurodymo ir mėšlidės, esančios X k., [...] neužsandarino, tuo pažeidė Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 24 straipsnio reikalavimus [...]

Ūkininkui, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 317 straipsnio 1 dalimi, 2020-03-03 surašytas administracinio nusižengimo protokolas Nr. [...] bei duotas pakartotinas privalomasis nurodymas Nr. [...] iki 2020-04-03 užsandarinti mėšlidę, kad srutos iš jos nepatektų į aplinką. Pareigūnai 2020-04-08 atliko mėšlidės apžiūrą (apžiūros aktas Nr. (15.92)-20) ir nustatė, kad [...] [ūkininkas X.] mėšlidės šonus apjuosė polietileno plėvele bei užpylė gruntą, srutos į aplinką nepatenka. Mėšlidės dugnas išbetonuotas, prieš vežant mėšlą paklojamas šieno ir šiaudų sluoksnis, mėšlas yra tirštas su gausiu kraiko kiekiu.“

8.4. „Vadovaujantis STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ IV skyriaus antro skirsnio 3 lentelės 3.5 papunkčiu, mėšlidės ir skystojo mėšlo (srutu) kauptuvai, kurių aukštis mažesnis arba lygus 4 m, plotas mažesnis arba lygus 1 500 m², priskiriami II grupės nesudėtingiems statiniams, todėl šiems statiniams statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas, tačiau statyba vis tiek turi būti vykdoma vadovaujantis statybą reglamentuojančiais teisės aktais. Tačiau nesudėtingas statinys nėra registruotas Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje kaip statinys.“

8.5. Aplinkos apsaugos departamento Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus vyriausiosios specialistės X 2020-03-04 pažymoje Nr. BDR-1372 „Apie atliktą patikrinimą dėl Klaipėdos valdybos pareigūnų veiksmų / neveikimo pagal [X] ir X skundus“ (toliau vadinama – 2020-03-04 pažyma) nurodyta:

„Apibendrinant pareigūnų veiksmus atliekant patikrinimus [...] [ūkininko X.] ūkyje, pažymėtina, kad aplinkos apsaugos pareigūnai [...] netinkamai vykdė jiems pavestas funkcijas, t. y. nebuvo išsiaiškintos visos aplinkybės, turinčios reikšmės teisės pažeidimui teisingai išspręsti, objektyviai nenustatyti visi atitinkami administracinio teisės pažeidimo sudėties elementai dėl Smeltalės upelio užteršimo naftos produktais, dėl galimų pažeidimų nesilaikant reikalavimų mėšlui ir srutomis tvarkyti [...], [ūkininkui X.] nebuvo įteiktas privalomasis nurodymas įsirengti srutų rezervuarus, kurie talpintų per 6 mėn. laikotarpį susidarantį srutų kiekį, arba sumažinti gyvulių skaičių. Esant nurodytoms aplinkybėms darytina išvada, kad dėl pareigūnų priimtų netinkamų

sprendimų [...] [ūkininkas X.] galėjo išvengti administracinės atsakomybės.

[...] siūlau: [...] esant pakartotiniams skundams dėl [...] [ūkininko X.] galimai teršiamos aplinkos taikyti neplaninių patikrinimų rotacijos principą, tyrimą pavesti atlikti kitos valdybos pareigūnams; [...].“

8.6. Aplinkos apsaugos departamento 2020-03-04 rašte Nr. (6)-AD5-3731 „Dėl galimai neteisėtų pareigūnų veiksmų (neveikimo)“, adresuotame Pareiškėjai ir X (vardas ir pavardė Seimo kontrolieriui žinomi), nurodyta:

„[...] Apibendrinant surinktą medžiagą, pažymėtina, kad Klaipėdos valdybos pareigūnai pažeisdami teisės aktus netinkamai vykdė aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ir jiems pareigybių aprašymais pavestas funkcijas.

Nors minėtų pareigūnų veiksmuose nustatyta tarnybinio nusižengimo požymių, tačiau [...] tarnybinio nusižengimo tyrimas neatliekamas, jei nustatoma, kad nuo tarnybinio nusižengimo padarymo dienos praėjo 6 mėnesiai [...]. Šiuo atveju, nuo patikrinimų, per kuriuos nustatyta trūkumų, yra praėję daugiau kaip 1 metai, nuo Smeltalės upės užteršimo – daugiau nei 2 metai, todėl galimo tarnybinio nusižengimo tyrimas nepradedamas.

Esant nustatytoms aplinkybėms [...], siekiant vykdyti darbuotojų tarnybinių nusižengimų prevenciją, Departamento direktoriaus sprendimu Departamento Klaipėdos valdybos pareigūnams bus taikomos poveikio priemonės, sugriežtinta kontrolė. [...].“

8.7. Aplinkos apsaugos departamento Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus vyriausiosios specialistės X 2020-06-23 pažymoje Nr. BDR-3380 „Apie atliktą patikrinimą dėl Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono Aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnų galimai netinkamai atliekamų pareigų pagal X skundą“ nurodyta:

„[...] Išanalizavus skundą [...], kitą susijusią medžiagą [...] bei atlikus aplinkybių patikslinimą nustatyta: [...].

2020-03-04 Departamento Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų rašte, reg. Nr. (6)-AD5-37311, patvirtinta, kad atlikus neigiamos informacijos patikrinimą (2020-03-04 pažyma, reg. Nr. BDR-1372) nustatyta, kad [...] pareigūnai, nagrinėdami [...] 2018-2019 skundus dėl galimų [...] [ūkininko X.] ūkyje pažeidimų nesilaikant reikalavimų mėšlui ir srutomis tvarkyti, netinkamai vykdė pavestas funkcijas [...]. Pažymima, kad aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę netinkamai vykdė buvę Departamento Klaipėdos valdybos pareigūnai (šiuo metu Departamente nedirbantys) bei Šiaulių valdybos (Pakruojo aplinkos apsaugos inspekcijos ir Šiaulių aplinkos apsaugos inspekcijos) pareigūnai. [...].

Apibendrinus atliktą neigiamos informacijos patikrinimą konstatuojama, kad šiuo atveju nenustatyta pagrįstų argumentų, leidžiančių spręsti, kad buvo padaryti teisės aktų pažeidimai ar pareigūnų pareigybių aprašymais pavestų funkcijų nevykdymas ar netinkamas vykdymas. Departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai, nepažeisdami teisės aktų, tinkamai vykdė aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę ir jiems pareigybės aprašymu pavestas funkcijas, t. y. 2020-01-27 gavę skundą dėl aplinkos teršimo srutomis ėmėsi visų priemonių, kad pažeidimas būtų išaiškintas, aplinkos teršimas nutrauktas ir kaltas asmuo patrauktas administracinėn atsakomybėn. Esant nurodytoms aplinkybėms nėra pagrindo atlikti galimo tarnybinio nusižengimo tyrimą bei taikyti tarnybines atsakomybes. [...].“

8.8. Aplinkos apsaugos departamento Kauno valdybos Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos 2020 m. rugpjūčio mėn. 5 d. patikrinimo akte Nr. PA23-JO-22-20, (toliau vadinama ir – 2020-08-05 patikrinimo aktas) nurodyta:

„**Duomenys apie tikrinamą objektą:** Ūkininko [...] [X.] ūkis įregistruotas ūkininkų ūkio registre.

Ūkyje pagrindinė vykdoma veikla – pieninė gyvulininkystė. [...] Šiltuoju metų periodu melžiamos karvės laikomos ganykloje. Šaltuoju metų periodu melžiamos karvės laikomos namų valdos žemės sklype su gyvenamuoju namu bei pastatais, X [...]. Žemės sklypas,

pastatai ir statiniai įregistruoti Valstybinės įmonės registrų centras Nekilnojamojo turto registre [...]. Dėl sklype registruoto nekilnojamo turto naudojimo [...] [ūkininkas X.] sudaręs panaudos sutartį, registruotą registre.

[...] [ūkininko X.] vykdomos ūkinės veiklos patikrinimą Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai atlieka pirmą kartą.

Patikrinimo metu nustatyta: Patikrinimas pradėtas 2020 m. liepos 14 d. [...] [ūkininkui X.] pasirašius Departamento Kauno valdybos 2020 metų liepos 13 d. pavedimą Nr. BDR-3838, „Pavedimą atlikti patikrinimą“. Patikrinimo metu pildytas Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2020 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. AD1-62 patvirtintas „Aplinkos apsaugos reikalavimų žemės ūkio veiklai ir ūkinių gyvūnų laikymui kontrolinis klausimynas“ (toliau – Klausimynas), kurį baigus patikrinimą pasirašė [...] [ūkininkas X.].

Patikrinimo metu [...] [ūkininkas X.] vykdė ūkinę veiklą. Patikrinimo metu patikrinta ūkininko vykdoma ūkinė veikla namų valdos ūkiniuose pastatuose X [...] (toliau – Namų valda) ir žemės ūkio paskirties žemės sklype X k. [...], kuriame įrengta tiršto mėšlo laikymo mėšlidė (toliau – Mėšlidė). Patikrinimo metu patikrinta sekančios sritys:

[...]

Ūkinėje veikloje susidariusio mėšlo ir srutų tvarkymas

Namų valdos X [...] patikrinimo metu tikrinta [...] [ūkininko X.] ūkyje ūkinės veiklos metu susidarančio mėšlo ir srutų tvarkymas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Maisto ir Veterinarijos tarnybos registro duomenimis, patikrinimo dienai ūkininkas laikė 5 kiaules ir 9 pieninių veislių karves, o visą bandą sudarė 15 galvijų, kas atitinka 13,25 sutartinių gyvulių (toliau – SG). Toje pačioje vietoje registruota ir ūkininko sūnaus [...] [X] banda – 2 pieninių veislių karvės ir 1 telyčia, arba 2,7 SG.

SG skaičiaus ir mėšlo bei srutų skleidimo ploto skaičiavimas atliktas pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 [...] patvirtinto „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo (toliau – Reikalavimų Aprašas)“ (patikrinimo dienai aktuali redakcija) priedą: [...].

Vadovaujantis Reikalavimų Aprašo 21 punktu gyvulių laikymo ir auginimo metu susidarančiam mėšlui ir srutomis paskleisti paskaičiuotas reikalingas skleidimo plotas yra 9,4 ha. [...] [ūkininkas X.] 2020 m. deklaravo 63 ha žemės ūkio naudmenų [...].

[...]. Departamento Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos specialistai, naudodamiesi Pažangaus ūkininkavimo taisyklių 6 priede pateiktomis rekomendacijomis, pagal patikrinimo dienai laikomą gyvulių skaičių suskaičiavo reikalingą 6 mėnesių laikotarpiui sukaupti tirštojo mėšlo mėšlidės bei srutų kauptuvo talpos tūrius.

Gyvūnai	Gyvūnų skaičius	Mėšlo iš vieno gyvūno per mėn., m ³	Iš viso mėšlo per mėn., m ³	Srutų iš vieno gyvūno per mėn., m ³	Iš viso srutų per mėn., m ³
[...]					
IŠ VISO (per 6 mėn.)			145,02		40,38

Šaltuoju metų periodu galvijai laikomi namų valdoje pastatyta tvarte. Patikrinimo metu tvarte galvijų nebuvo, nes šiltuoju metų laiku jie ganomi ganykloje. Tvarto gale srutų surinkimui įrengtas 8 m³-talpos stačiakampis požeminis rezervuaras. Patikrinimo dieną rezervuaras pripildytas apie 80 %. Patikrinimo dieną srutų nutekėjimo iš rezervuaro į aplinką vizualiai nesimatė. Patikrinimo metu virš rezervuaro stovėjo traktorinė priekaba tirštam mėšlui sukrauti. Galvijų laikymo tvarte metu susidarantis tirštasis mėšlas į traktorinę priekabą kraunamas rankiniu būdu. Prikrovus priekabą tiršto mėšlo, atidaromas tentas bei tirštas mėšlas išvežamas į tiršto mėšlo Mėšlidę. pastatyta žemės ūkio paskirties žemės sklype X k. [...]. [...] [ūkininko X.] paaiškinimu, prikauta tiršto mėšlo priekaba išvežama ir iškraunama 225 m² ploto Mėšlidėje

2 kartus per savaitę. Siekiant sumažinti sklindančio mėšlo ir srutų kvapą namų valdoje X, [...] traktorinė priekaba su srutų rezervuaru uždengta pilnai užsegamu (uždaromu) tentu. Patikrinimo dieną tentas vietomis buvo prasegtas, nes ūkininkas viduje vykdė darbus. Laikant srutas ūkininkas vadovaujasi Reikalavimų Aprašo 9 punkte nustatytais nurodymais taikyti aplinkos oro taršos mažinimo priemonės.

Patikrinimo metu [...] [ūkininkas X.] paaiškino, kad srutų kaupimui ūkininko ūkyje yra 8 m³ talpos kauptuvas prie tvarto, 0,4 m³-talpos gelžbetoninis sandarus šulinys prie Mėšlidės, apie 30 m³-talpos metalinis rezervuaras prie Mėšlidės ir 3 m³-talpos traktorinė cisterna. Viso ūkyje yra 42 m³-tūrio talpos ūkinėje veikloje susidariusių srutų kaupimui. Departamento Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos specialistai patikrinimo metu suskaičiavo srutų kauptuvų tūrius ir nustatė, kad visų srutų kaupimo talpų tūris apie 42 m³. **Šiose talpose gali tilpti per 6 mėnesius ūkinėje veikloje susidare srutos.** [...] [ūkininkas X.] paaiškino, kad 225 m² ploto Mėšlidėje telpa 6 mėnesių tirštas mėšlas. Departamento Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos specialistai patikrinimo metu suskaičiavo tiršto mėšlo Mėšlidės tūrį ir nustatė, kad Mėšlidėje (14 m x 14 m x 0,85 m) gali tilpti apie 200 m³-tiršto mėšlo. [...] [ūkininko X.] vykdomoje ūkinėje veikloje turimų visų srutų kaupimo talpų tūrio bei turimos Mėšlidės tūrio pakanka sutalpinti per 6 mėnesius ūkinės veiklos vykdymo metu susidariusias srutas ir tirštą mėšlą. Reikalavimų Aprašo 10 ir 12 punktuose nustatyti reikalavimai vykdomi.

Patikrinimo metu patikrinta [...] [ūkininko X.] vykdomoje ūkinėje veikloje srutų skleidimui naudojama technika. Patikrinimo metu [...] [ūkininkas X.] parodė ūkyje srutoms paskleisti naudojamą 3 m³ talpos traktorinę cisterną. Ši cisterna naudojama ir srutoms pervežti iš namų valdoje sumontuoto 8 m³ talpos rezervuaro į 30 m³ talpos rezervuarą prie Mėšlidės. Cisternos gale sumontuotas atvamzdžis su užsklanda. Atvamzdžio gale uždėta prapjauta bei horizontaliai žemės paviršiui atlenkta skarda. Srutų išlaistymo cisterna neturi ištaškymo, išlaistymo ar tiesioginio įterpimo į dirvą įrangos. Cisterna neatitinka Reikalavimų Aprašo 28 punkte nustatyto reikalavimo. Patikrinimo metu Departamento pareigūnai nustatė, kad [...] [ūkininko X.] ūkinėje veikloje susidarančių srutų skleidimui naudojant cisterną su turima skleidimo įranga kyla reali grėsmė, kad srutos bus netolygiai paskleistos tręšiamuose laukuose ir per kalendorinius metus atskirose vietose į dirvą patenkančio azoto kiekis gali viršyti 170 kg hektarui, pažeidžiant Reikalavimų Aprašo 17 punkte nustatytus reikalavimus.

[...] administracinio nusižengimo teiseną dėl teisės aktų neatitinkančios srutų skleidimo įrangos naudojimo – nepradėta, bet duotas žodinis privalomas nurodymas nevykdyti srutų skleidimo su Reikalavimų Aprašo 28 punkte nurodytų reikalavimų neatitinkančia įranga.

[...] Patikrinimo metu patikrinta [...] [ūkininko X.] žemės ūkio paskirties žemės sklype pastatyta atviros aikštelės tipo **mėšlidė** (Toliau – Mėšlidė). Mėšlidė pastatyta X k., [...] žemės ūkio paskirties žemės sklype [...]. Valstybinės įmonės registrų centras Nekilnojamojo turto registro duomenų bazėje įrašo apie Mėšlidės registraciją registre nėra. Lietuvos Respublikoje galiojantys teisės aktai nedraudžia statyti mėšlidės žemės ūkio paskirties sklype. [...]. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu 3D-602 patvirtintų „Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 01:2009“ 161 punkte nustatyta: „Tirštojo mėšlo mėšlidės ir skysto mėšlo, srutų bei nuotekų kauptuvai gali būti statomi ir tręšimo laukuose, tačiau visais atvejais transportuojant mėšlą ir gamybinės nuotekas aplinka turi būti apsaugota nuo teršimo“.

Mėšlidė priskiriama prie nesudėtingų statinių. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu 3D-602 patvirtintų „Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 01:2009“ punkte 162 nustatyta: „Mėšlidės ir galvijų pastatų gamybinių nuotekų kauptuvai turi turėti visam jų eksploataciniam laikotarpiui patikimą hidroizoliacinę apsaugą, kad į juos nepatektų paviršiniai vandenys, o iš jų į aplinką – nuotekos [7.7 – „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo 6 punkte nustatyti reikalavimai]. Tirštojo mėšlo mėšlidės turi būti

įrengiamos su 0,01 dugno nuolydžiu į jų pakrovimo–iškrovimo pusę, kad paviršinės nuotekos nesikaupytų prie laikomo mėšlo ir jo nepraskiestų“. Patikrinimo metu patikrinta Mėšlidės atitikimas šiose taisyklėse nustatytiems reikalavimams.

Srutų ir lietaus nuotekų subėgimui nuo Mėšlidės įrengtas 70 cm skersmens ir 1 m gylio šulinys (0,4 m³ tūrio šulinys). Patikrinus šulinio dugną nustatyta, kad dugnas išbetonuotas. Šulinys užpildytas skysčiu apie 60 % tūrio, kvapų sklidimui sumažinti uždengtas dangčiu. Šalia Mėšlidės pastatytas apie 30 m³ talpos antžeminis metalinis rezervuaras, skirtas supilti iš namų valdos rezervuaro atvežtoms srutomis bei supilti srutas iš 0,4 m³ tūrio šulinio. Metalinis 30 m³ talpos rezervuaras apatinėje dalyje užpiltas žemėmis, kvapų sklidimui sumažinti uždengtas dangčiu. Patikrinimo metu Mėšlidės teritorijoje prilaistytų ar iš rezervuaro ištekėjusių srutų nenustatyta. Patikrinimo metu Mėšlidėje mėšlo nebuvo.

Patikrinimo metu nustatyta, kad Mėšlidės 3 sienos ir dugnas sumontuotos iš gelžbetonio plokščių. Ant Mėšlidės sienų išorinės pusės uždėta polietileno plėvelė. Mėšlidės išorinės sienos užpilta gruntu, įrengtas pylimas. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai patikrinimo metu suskaičiavo tiršto mėšlo Mėšlidės tūrį ir nustatė, kad Mėšlidėje (14 m x 14 m x 0,85 m) gali tilpti apie 200 m³ tiršto mėšlo. Patikrinimo metu per Mėšlidės sienas ištekėjusių srutų nerasta. Mėšlidės dugnas įrengtas sudėjus gelžbetonio plokštes bei užbetonavus tarpus tarp plokščių. Patikrinimo metu nustatyta, kad atskirose Mėšlidės dugno vietose tarpus tarp plokščių sandarinantis betono sluoksnis sutrupėjęs. bei matosi skylės. Paklaustas, ar po plokštėmis ant žemės paviršiaus paklota nepraleidžianti skysčio plėvelė, [...] [ūkininkas X.] atsakė, kad plėvelės nėra. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai dvejose mėšlidės dugno vietose papylė vandens (paimto iš geriamojo vandens vandentiekio). Mėšlidės dugnas nebuvo sandarus, nes papildas vanduo dugno paviršiuje nesilaikė. Per mėšlidės dugno plokščių sujungimo siūles papildas vanduo nutekėjo į po mėšlide esantį gruntą. Patikrinimo metu nustatyta, kad Mėšlidė neatitiko „Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 01:2009“ punkte 162 nustatytų reikalavimų dėl sandarumo, dėl ko Mėšlidėje kaupiant mėšlą, gali būti pažeisti Reikalavimo Aprašo 6 punkte nustatyti reikalavimai. [...].

Pažymėtina, kad Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai 2020 m. sausio 31 d. [...] [ūkininkui X.] buvo įteikę privalomąjį nurodymą Nr. (15.11) PN-7 nutraukti taršą į aplinką iš mėšlidės. [...]. Mėšlidės sandarinimo darbai buvo atlikti nekokybiškai, nes atliekamo patikrinimo metu Mėšlidės dugnas buvo nesandarus ir eksploatuojant Mėšlidę bus pažeisti aplinkos apsauga reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

Patikrinimo metu [...] [ūkininko X.] žemės sklype [X k.] [...] eksploatuojamoje Mėšlidėje sukaupto mėšlo nebuvo, paviršiniai ar požeminiai vandenys nebuvo teršiami. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai nenustatė aplinkos apsaugos teisės akto pažeidimo, kad patikrinimo metu iš nesandarios Mėšlidės į aplinką tekėtų srutos bei terštų paviršinius ar požeminius vandenis, todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos ANK 591 straipsnio 1 dalies 1 punktu administracinio nusižengimo teiseną nepradėta, bet duotas žodinis privalomas nurodymas nekaupti mėšlo Mėšlidėje. kol nebus užtikrintas Mėšlidės sandarumas. [...].“

8.9. Aplinkos apsaugos departamento 2020-08-17 rašte Nr. 6-(AD5)-13691 „Dėl neplaninio patikrinimo ūkininko X ūkyje“ (toliau vadinama – Aplinkos apsaugos departamento 2020-08-17 raštas), adresuotame Pareiškėjai, nurodyta:

„[...] Pažymima, kad nei Lietuvos Respublikos įstatymuose, nei kituose teisės aktuose nėra apibrėžta tirštojo mėšlo rietuvės sąvoka. Pagal Lietuvių kalbos terminologijos žodyną *rietuvė* – tvarkingai sukrauta vienetinių daiktų krūva. Pagal Aprašą [Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašas] *mėšlidė* – statinys ar įrenginys mėšlui kaupiti ir laikyti. Atkreiptinas dėmesys, kad Aprašas nenumato specialiųjų technologinių reikalavimų nei tirštojo mėšlo rietuvei, nei mėšlidei nei srutų kauptuvui.

Šiuo atveju [...] [ūkininkas X.] [X k.] žemės ūkio paskirties žemės sklype įsirengęs betonuotos aikštelės tipo vietą (statinį) ([...] [ūkininko X.] paaiškinimu – rietuvę), kuriame laikomas tirštasis mėšlas.

[...] Kadangi dėl neaiškaus teisinio reguliavimo skirtingai traktuojama mėšlidė ir rietuvė, šiuo atveju [*pastaba*: 2020-07-14 vykusio patikrinimo metu] buvo vertinamas pagrindinis Aprašo reikalavimas – užtikrinti, kad būtų išvengta paviršinio ir požeminio vandens taršos. [...].“

8.10. Į Seimo kontrolieriaus prašymą „*įvertinti Pareiškėjų 2020 m. liepos 2 d. pateiktoje video medžiagoje esančią informaciją ir pateikti išvadą dėl joje užfiksuoto galimo pažeidimo; nustatius pažeidimus – imtis veiksmų pagal kompetenciją*“, Departamentas atsakė, jog „įvertinus [...] pateiktą filmuotą medžiagą (rinkmena MP4 video formatu – „Srutos“ 2020-04-19) administracinė teiseną [...] [ūkininko X.] atžvilgiu nebuvo pradėta. [...] konstatuota, kad nepakanka duomenų administracinei teisei pradėti, nes pateiktoje medžiagoje nėra jokių objektyvių duomenų apie galimai įvykdytą administracinį nusižengimą. [...] dėl vaizdo medžiagoje matomų 2020-04-09

aplinkybių į Departamentą nebuvo kreiptasi, nepaėmus mėginių teršalų kilmei nustatyti nėra galimybės konstatuoti fakto, kad video medžiagoje užfiksuotas skystis yra srutos. Pažymėtina, kad paskutinis [...] [ūkininko X.] patikrinimas buvo atliktas Departamento Kauno valdybos pareigūnų 2020-07-14 (patikrinimo aktas Nr. PA23-JO-22-20), kurio metu nenustatyta, kad iš rezervuaro į aplinką nutekėtų srutos.“

Apie šį Departamento priimtą sprendimą Pareiškėja buvo informuota Aplinkos apsaugos departamento 2020-09-24 raštu Nr. (6)-AD5-16445 „Dėl skundo tyrimo“.

9. Iš **Žemės ūkio ministerijos** pateiktų dokumentų ir paaiškinimų nustatyta:

9.1. „[...] Žemės naudojimo būdų turinio aprašo, [...] (toliau – Aprašas), 16 punkte nustatyto žemės sklypo naudojimo būdo – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos – turinys apibūdinamas kaip teritorija, skirta vieno ar dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatams su pagalbinio ūkio paskirties pastatais. Aprašo 5 punkte nustatyto žemės sklypo naudojimo būdo – kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai – turinys apibūdinamas kaip sklypai, kuriuose galima žemės ūkio veikla: žemės ūkio, maisto produktų gamyba ir apdorojimas, ūkyje pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas ir šių produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymas. Šiuose sklypuose galimi ūkininkų sodybų ir žemės ūkio veiklai ar alternatyviajai veiklai reikalingi statiniai.

Pagal Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo 2 straipsnio 4 dalį, ūkininko sodyba – nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype pastatytas vienas gyvenamosios paskirties pastatas su pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo) pastatais, reikalingais ūkininko veiklai vykdyti.

Pagalbinio ūkio paskirties pastatai, kaip nustatyta Statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, [...] 7.17 papunktyje, – sodybų ūkio pastatai, pagalbinio ūkio pastatai (tvartai, daržinės, sandėliai, garažai, vasaros virtuvės, dirbtuvės, pirtys, kietojo kuro sandėliai (malkinės) ir panašiai), kurie tarnauja pagrindiniam daiktui.

Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo, [...], 4.11 papunktyje tvartas apibūdinamas kaip pastatas ūkiniams gyvūnams, išskyrus bites, laikyti, o 4.12 papunktyje ūkinis gyvūnas apibūdinamas kaip gyvūnas, laikomas ar veisiamas maistui, kailiams, vaistams ar kitai produkcijai gauti, darbo ir kitais ūkininkavimo tikslais.

Vadovaujantis nurodytomis teisės aktu nuostatomis, tiek vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijose, tiek kituose žemės ūkio paskirties žemės sklypuose galimi pagalbinio ūkio pastatai (tvartai, daržinės, sandėliai, garažai, vasaros virtuvės, dirbtuvės, pirtys, kietojo kuro sandėliai (malkinės) ir panašiai), tačiau nėra aptartas šių pagalbinių pastatų dydis bei juose vykdomos veiklos (laikomų ūkiniu gyvūnų skaičius).“

[...], savivaldybės apsprendžia, koks galimas ūkinių gyvūnų laikymo skaičius gyvenamosiose vietovėse, o ūkinius gyvūnus šiose vietovėse laikantys asmenys privalo vadovautis gyvūnų laikymo gyvenamosiose vietovėse taisyklėmis.

[...] Vadovaujantis pirmiau nurodytų teisės aktų nuostatomis ir Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašo informacija, Žemės sklype [pastaba: Žemės sklype X, kurio paskirtis – kita, o naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių pastatų teritorijos, gali būti pastatai, nurodyti Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašė, taip pat ir pagalbiniai pastatai (tvartas, kuris pagal teisės aktų nuostatas skiriamas ūkiniams gyvūnams laikyti)“;

9.2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2020-08-19 rašte Nr. 3IN-737-(8.1E) „Dėl skundo“, adresuotame Pareiškėjai (toliau vadinama – Žemės ūkio ministerijos 2020-08-19 raštas, nurodyta:

„[...] Atkreipiame dėmesį į tai, kad Ūkininko ūkio įstatyme nėra įtvirtinto draudimo veiklą vykdyti tik viename žemės sklype, t. y. ūkininkas gali turėti keletą žemės sklypų ir juose vykdyti veiklą, taip pat įstatyme nedraudžiama naudoti kitokios nei žemės ūkio paskirties žemės.

[...] darytina išvada, kad gyvenamosios paskirties žemės sklypuose gali būti pagalbinio ūkio paskirties pastatai, pvz.. tvartas, kuriame auginami ūkiniai gyvūnai, reikalingi tenkinti šiame sklype gyvenančių asmenų būtiniausias nuolatinės reikmes (maistui, kailiams, vaistams) ar kitai produkcijai gauti, darbo ir kitais ūkininkavimo tikslais, tačiau nėra aptartas šių pagalbinių pastatų dydis bei juose vykdomos veiklos (laikomų ūkinių gyvūnų skaičius).“

10. Iš NVSC pateiktų dokumentų ir paaiškinimų nustatyta:

10.1. NVSC Klaipėdos departamentas, tęsdamas X, [...] (toliau – Pareiškėja), skundo dėl iš [...] [ūkininko X.] ūkio, adresu X [...] (toliau – Ūkis), sklindančių kvapų nagrinėjimą, parengė oro mėginių kvapo koncentracijos laboratoriniams tyrimams paėmimo planą, pagal kurį Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos (toliau – Laboratorija) specialistai 2020 m. gegužės 12 d. iš Ūkio stacionarių taršos šaltinių atrinko oro mėginius kvapo koncentracijai nustatyti ir kvapo sklaidos modeliavimui atlikti.

Išanalizavus Laboratorijos pateiktą informaciją (2020 m. birželio 4 d. Ūkio skleidžiamo kvapo vertinimo (modeliavimo) ataskaita, 2020 m. gegužės 15 d. Kvapo koncentracijos nustatymo protokolas bei žemėlapis) nustatyta, kad kvapo koncentracija Pareiškėjos gyvenamosios aplinkos ore viršijo Lietuvos higienos normas [Lietuvos higienos normos HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-885, toliau vadinama – Lietuvos higienos norma] nustatyta didžiausią leidžiamą kvapo koncentracijos ribinę vertę – 8 europinius kvapo vienetus (8 OUE/m³), t. y. Pareiškėjos gyvenamoji aplinka, adresu X, [...] pateko į zoną, kurioje kvapo koncentracija yra didesnė negu 8 europiniai kvapo vienetai (OUE/m³) (nuo 8.01 iki 19.79 OUE/m³).“

10.2. „NVSC Klaipėdos departamento specialistai surašė patikrinimo aktą ir nurodė pašalinti nustatytą Lietuvos higienos normos reikalavimo pažeidimą, t. y. per 90 kalendorinių dienų parengti kvapų skleidimo sumažinimo veiksmų planą (toliau – Planas), kvapų skleidimą mažinančias priemones įvykdyti ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų nuo Plano pateikimo NVSC Klaipėdos departamento Gargždų skyriui. Įvykdžius Plano priemones, NVSC Klaipėdos departamento Gargždų skyriui pateikti kvapo koncentracijos laboratorinių tyrimų rezultatus, patvirtinančius kvapo koncentraciją gyvenamosios aplinkos ore po Plane numatytų priemonių įdiegimo. Didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore gali būti viršijama tik kol įgyvendinamos kvapų skleidimo sumažinimo veiksmų plane nurodytos priemonės.“

10.3. NVSC Klaipėdos departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 45 straipsnio 1 dalimi, už nustatytą Lietuvos higienos normos

reikalavimų pažeidimą Ūkio savininkui surašė nutarimą dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas, bei paskyrė administracinę nuobaudą – įspėjimą.

Pažymime, kad, jeigu per nustatytą terminą Ūkio savininkas nepateiks Plano, neįvykdys Plane numatytų priemonių, nepateiks kvapo koncentracijos laboratorinių tyrimų rezultatų arba pateiks kvapo koncentracijos ribines vertes viršijančius laboratorinių tyrimų rezultatus, NVSC Klaipėdos departamentas kreipsis į Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą dėl veterinarijos patvirtinimo / registravimo pažymėjimo Nr. 55-026P (mažais kiekiais gaminantis žalio pieno ir pieno gaminių tiekėjas) galiojimo sustabdymo.“

11. **Asociacija „Lietuvos žaliasis aljansas“** pateikė Seimo kontrolieriui toliau nurodomą informaciją – „ES nėra vieningo kvapo koncentracijos ribinės vertės teisinio reglamentavimo. PSO taip pat nėra nustačiusi rekomenduojamos kvapo koncentracijos ribinės vertės gyvenamosios aplinkos ore. Todėl kiekviena šalis yra priėmusi kvapų reglamentavimo ir kontrolės nacionalinius teisės aktus, atsižvelgdama į žmonių gerovės sąlygų užtikrinimą. [...].“

LŽA mokslininkų nuomone, kvapų koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore turi būti peržiūreta, mažinant iki 2 OUE/m³ – tik taip įgyvendinsime Lietuvos Respublikos Konstitucijos normą gyventi švarioje ir sveikoje aplinkoje. [...].“

12. Remiantis Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašo (registro Nr. 55/23214, 55/23391) pateikta informacija nustatyta:

12.1. žemės sklypo X, paskirtis –kita, naudojimo būdas –vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos;

12.2. žemės sklype X registruoti pastatai: *Pastatas –Gyvenamasis namas, Pastatas –Vivalinė, Pastatai –Tvirtai (3 vnt.), Pastatas –Garžas, Pastatai –Ūkiniai pastatai (3 vnt.), kiti inžineriniai statiniai –Stoginė, kiti inžineriniai statiniai –šulinys*. Duomenų apie šiame žemės sklype galimai esančius nesudėtingus statinius –mėšlidę ir (ar) sрутų kauptuvą – Nekilnojamojo turto registre nėra;

12.3. žemės sklypą X nuosavybės teise valdo X (ūkininko X sutuoktinė), 2016-08-01 panaudos sutarties pagrindu panaudos teise ją valdo ūkininkas X;

12.4. 2,7601 ha žemės ūkio paskirties žemės sklypą X k. (kadastro Nr. X) nuosavybės teise valdo ūkininkas X; duomenų apie šiame žemės sklype esančius statinius, tarp jų –nesudėtingus statinius mėšlidę ir (ar) sрутų kauptuvą, Nekilnojamojo turto registre nėra.

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

13. Lietuvos Respublikos įstatymai

13.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. [...].“;

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslai:

„Seimo kontrolierių veiklos tikslai

1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; [...].“

13.2. Viešojo administravimo įstatymo (redakcijos, galiojusios nuo 2017-03-31 iki 2020-10-31):

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„15. Skundas – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti; [...]“;

19 straipsnis. Administracinė procedūra ir jos dalyviai

„1. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant skundą apie viešojo administravimo subjekto veiksmis, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą.

2. Administracinės procedūros dalyviai: asmuo, dėl kurio yra pradėta administracinė procedūra, ir viešojo administravimo subjektas, kuris dėl gauto skundo pradėjo administracinę procedūrą. [...]“;

34 straipsnis. Administracinės procedūros sprendimo priėmimas, įteikimas (išsiuntimas) ir saugojimas

„1. Administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu. Asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka. Asmeniui, kuris kreipėsi dėl administracinės procedūros pradėjimo, per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos, laikantis asmens duomenų teisinę apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, raštu pateikiama informacija apie priimtą administracinės procedūros sprendimą. [...]“

13.3. Žemės įstatymo:

21 straipsnis. Žemės savininkų ir kitų naudotojų pareigos

Žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo:

1) „naudoti žemę pagal pagrindinę naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą; [...]“;

25 straipsnis. Žemės ūkio paskirties žemė

„1. Žemės ūkio paskirties žemei pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus priskiriami žemės plotai, naudojami arba tinkami naudoti žemės ūkio produktų gamybai, tarp jų žemės naudotojui priklausančiais gyvenamaisiais namais ir ūkiniais statiniais užstatyti plotai, jeigu jie nesuformuoti atskirais sklypais, kiemais, žemė, tinkama paversti žemės ūkio naudmenomis, žemės plotai, užstatyti statiniais, naudojamais veikalais, susijusiai su žemės ūkio produkcijos gamyba, taip pat Vyriausybės nustatyto dydžio miškų plotai, jeigu jie nesuformuoti atskirais sklypais, ir kitos šiuose žemės plotuose įsiterpusios ne žemės ūkio naudmenos. [...]“

13.4. Statybos įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„19. Įrenginiai – mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms gaminti ir informacijai priimti, perduoti ar keisti“;

„54. Statinio naudojimas – esminių statinių reikalavimų pagrindu sukurto statinio panaudojimas statinio naudotojo poreikiams tenkinti“;

„55. Statinio naudojimo priežiūra – viešojo administravimo subjekto atliekama kontrolė, kurios tikslas – nustatyti, ar statinio techninė priežiūra atitinka šio įstatymo ir kitų teisės aktų, taip pat normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus“;

„59. Statinio paskirtis – viešajame registre nurodytas statinio naudojimo tikslas (žmonėms gyventi, ūkinei komercinei ar kitai veiklai), kai statinys atitinka saugos ir jame planuojamos (atliekamos) veiklos (technologijos proceso) privalomuosius reikalavimus, nustatytus normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose“;

„84. Statinys – nekilnojamas daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus. [...]“;

47 straipsnis. Statinių naudotojų pareigos

„1. Statinių naudotojai privalo:

1) naudoti statinį (jo patalpas) pagal paskirtį, išskyrus Vyriausybės nustatytus atvejus ir tvarką; 2) laikytis normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose ar normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose nustatytų statinio naudojimo ir priežiūros reikalavimų, kad būtų išlaikytos statinio (jo dalių, inžinerinių sistemų) savybės, [...]“;

49 straipsnis. Statinių naudojimo priežiūra

„1. Statinių naudojimo priežiūrą atlieka šie viešojo administravimo subjektai: [...]; 3) statinių, nenurodytų šio straipsnio 1 dalies 1, 2 punktuose, – savivaldybių administracijos; [...]“.

13.5. Ūkininko ūkio įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

„2. Ūkininkas – fizinis asmuo, kuris vienas arba su partneriais verčiasi žemės ūkio veikla ir miškininkyste, o jo ūkis yra įregistruotas Ūkininkų ūkių registre.

[...]

4. Ūkininko sodyba – nuosavybės teise priklausančiame žemės sklype pastatytas vienas gyvenamosios paskirties pastatas su pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių, kaimo turizmo), reikalingai ūkininko veiklai vykdyti. [...]“;

4 straipsnis. Veiklos sritys ir sąlygos

„2. Ūkininkas žemės ūkio veiklai naudoja nuosavybės teise turimą ir (arba) nuomos, panaudos ar kitais pagrindais valdomą žemės ūkio paskirties ir (arba) miško žemę bei (arba) vandens telkinius. Jei ūkininko pajamos per metus neviršija 12 minimaliųjų gyvenimo lygių dydžio, jis Vyriausybės nustatyta tvarka turi teisę gauti papildomas socialines išmokas. [...]“;

13.6. Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo:

2 straipsnis – „18. Žemės ūkio produktai – augalininkystės, gyvulininkystės, paukštininkystės, žvėrininkystės, bitininkystės, žuvininkystės produktai, užaugintos miško uogos, vaistažolės, grybai ir iš jų gauti pirminio perdirbimo produktai, skirti vartoti arba tolesnei maisto produktų ar ne maisto produktų gamybai.

[...]

22. Žemės ūkio veikla – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimą ir (arba) geros agrarinės bei aplinkosaugos žemės būklės palaikymą, žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) pripažintų kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) žemės ūkio produktų supirkimą iš savo kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių, jų realizavimą, iš savo narių supirktų žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ir ne maisto produktų realizavimą.

23. Žemės ūkio veiklos subjektas – žemės ūkio veikla arba žemės ūkio ir alternatyviaja veikla užsiimantis fizinis ar juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų grupė, taip pat Lietuvoje registruotas užsienio juridinio asmens filialas, kurių žemės ūkio valda yra įregistruota Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre. [...]“.

13.7. Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo:

21 straipsnis. *Asmenų gyvenamosios aplinkos sauga*

„4. Veiklos rūšys, kurioms būtinas leidimas-higienos pasas: [...] 6) apgyvendinimo paslaugų veikla [...]; 7) grožio paslaugų veikla (plaukų priežiūros paslaugos, veido priežiūros paslaugos, kūno priežiūros paslaugos, nagų priežiūros paslaugos, tatuiravimo paslaugos, ilgalaikio makiažo paslaugos, papuošalų vėrimo paslaugos);

[...]

7. Leidimas-higienos pasas neišduodamas, jeigu: [...]; 4) patalpų, kuriose numatoma vykdyti ūkinę komercinę veiklą, paskirties pogrupis pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis neatitinka ūkinės komercinės veiklos, kuriai prašoma leidimo-higienos paso. Statinių paskirties grupes ir pogrupius nustato aplinkos ministras. [...].“

13.8. Maisto įstatymo:

4¹ straipsnis. *Maisto tvarkymo subjektų registravimo tvarka*

„2. Kreipdamiesi į Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą dėl registravimo, maisto tvarkymo subjektai turi įrodyti, kad laikosi teisės aktuose nustatytų maisto tvarkymo reikalavimų, t. y. turi pateikti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus tvirtinamuose tvarkos aprašuose nustatytus dokumentus, patvirtinančius teisę naudotis maisto tvarkymo vieta, įskaitant transporto priemones, taip pat dokumentus dėl infrastruktūros, įrangos, maisto tvarkymo proceso atitikties higienos reikalavimams, veiklos apimties bei savikontrolės sistemos.

3. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba sprendimus dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų maisto tvarkymo subjektų registravimo priima ir apie priimtą sprendimą registruoti arba neregistruoti maisto tvarkymo subjektą informuoja:

1) ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo visų tinkamai įformintų dokumentų gavimo dienos, patikrinusi maisto tvarkymo vietos atitiktį maisto srities teisės aktų reikalavimams, – kai ketinama užsiimti mėsinių, žvejybos laivų (pirminės gamybos), mažais kiekiais gaminamų gyvūninio maisto produktų gamybos, gyvų žuvų tvarkymo prekyboje ar negyvūninių maisto produktų gamybos veikla; [...].“

14. Kiti teisės aktai

14.1. Statybos techniniame reglamente STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 (toliau vadinama – STR „Statinių klasifikavimas“), numatyta:

„4. Reglamente vartojamos sąvokos atitinka jų apibrėžtis, pateiktas [3.2–3.41] nurodytuose teisės aktuose. Kitos Reglamente vartojamos sąvokos: [...]; 4.4. statinio priklausiniai – savarankiški prie pagrindinio statinio priskirti statiniai, kurie pagal savo savybes yra nuolat susiję su pagrindiniu statiniu. Dviejų ar daugiau statinių sujungimas nedaro nė vieno iš tokių statinių kito priklausiniu, jeigu nėra priklausiniams būdingų požymių [3.1]; [...];

[...]

7. Negyvenamieji pastatai pagal paskirtį skirstomi į pogrupius [3.26]: [...]

7.17. pagalbinio ūkio paskirties pastatai – sodybų ūkio pastatai, pagalbinio ūkio pastatai (tvartai, daržinės, sandėliai, garažai, vasaros virtuvės, dirbtuvės, pirtys, kietojo kuro sandėliai (malkinės) ir panašiai, kurie tarnauja pagrindiniam daiktui;

7.18. kitos (fermų) paskirties pastatai – pastatai galvijams, gyvuliams, paukščiams auginti (kiaulidės, karvidės, arklidės, veršidės, paukštidės ir kita);

7.19. kitos (ūkio) paskirties pastatai – žemės ūkiui tvarkyti skirti pastatai (svirnai, angarai, garažai ir kita);

[...]

16. Nesudėtingųjų statinių sąrašas pateikiamas Reglamento 2 ir 3 lentelėse. Objektai laikomi

nesudėtingaisiais statiniais, jei jie atitinka Statybos įstatyme [3.3] įtvirtintą sąvoką.

ANTRASIS SKIRSNIS NESUDĖTINGŪJŲ STATINIŲ SĄRAŠAS

3. Kiti inžineriniai statiniai: [...]			
3.5.	mėšlidės ir skystojo mėšlo (srutų) kauptuvai: [...]	–	aukštis ≤ 4 m; plotas ≤ 1500 m ²
			žiūrėti 22.5 papunktį

[...]“

14.2. Žemės naudojimo būdų turinio apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005-01-20 įsakymu Nr. 3D-37/D1-40, reglamentuota:

„[...]“

Žemės sklypų naudojimo būdas	Žemės sklypų naudojimo būdo turinys
I. Žemės ūkio paskirties žemė	
5. Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai	Kiti žemės sklypai, nepriskirti 1, 2, 3 ir 4 punktuose nurodytiems žemės naudojimo būdams, kuriuose galima žemės ūkio veikla: žemės ūkio, maisto produktų gamyba ir apdorojimas, ūkyje pagamintų ir apdorotų žemės ūkio produktų perdirbimas ir šių produktų realizavimas, taip pat paslaugų žemės ūkiui teikimas ir geros agrarinės bei aplinkosauginės žemės būklės išlaikymas. Šiuose sklypuose galimi ūkininkų sodybų ir žemės ūkio veiklai ar alternatyviajai veiklai reikalingi statiniai.
V. Kitos paskirties žemė	
16. Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos	Žemės sklypai, skirti vieno ar dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatams su pagalbinio ūkio paskirties pastatais.

[...]“

14.3. Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005-11-14 įsakymu Nr. D1-367/3D-342, numatyta:

„4. Reikalavimų apraše vartojamos sąvokos:

[...] 4.3. **mėšlidė** – statinys ar įrenginys mėšlui kaupti ir laikyti; [...] 4.5. **srutų kauptuvas** – statinys srutomis kaupti ir laikyti. Į jį gali patekti ir skystojo mėšlo; [...] 4.11. **tvartas** – pastatas ūkiniams gyvūnams, išskyrus bites, laikyti. Pagal ūkinių gyvūnų laikymo ir mėšlo šalinimo būdą tvartas gali būti seklusis, pusgilis ir gilusis;

[...]

6. Mėšlas ir (ar) srutos turi būti kaupiami ir (ar) laikomi taip, kad būtų išvengta paviršinio ir požeminio vandens taršos.

7. Mėšlas ir (ar) srutos turi būti kaupiami tvartuose, mėšlidėse, srutų kauptuvuose ir (ar) tirštojo mėšlo rietuvėse prie tvarto. Taip pat tirštasis mėšlas gali būti laikomas rietuvėse lauke pagal Reikalavimų aprašo 16 punkte nustatytus reikalavimus.

8. Asmenys, vienoje vietoje laikantys nuo 10 iki 100 SG, gali tirštąjį mėšlą kaupti tirštojo

mėšlo rietuvėje prie tvarto, kurioje turi būti įrengtas nelaidus bei sandarus hidroizoliacinis sluoksnis, užtikrinantis, kad iš jos netekėtų srutos į aplinką. Įrengiant tirštojo mėšlo rietuvę prie tvarto: [...];

9. Asmenys, turintys kauptuvus, kuriuose kaupia skystąjį mėšlą ir (ar) srutas, turi taikyti aplinkos oro taršos mažinimo priemones: stogo dangas, įvairias plaukiamąsias dangas (tirštojo mėšlo, smulkintų šiaudų, medinės, plastikinės, keramzito granulės, 2–3 mm storio aliejaus sluoksnis ir kitos) kauptuvams uždengti ir (ar) kitas geriausias prieinamas gamybos būdus atitinkančias technologijas ar moksliskai pagrįstas priemones.

10. Mėšlidės, srutų kauptuvai, tirštojo mėšlo rietuvės prie tvarto turi būti tokios talpos, kad juose tilptų ne mažiau kaip per 6 mėnesius susidarantis mėšlas ir (ar) srutos. Tais atvejais, kai mėšlas ir (ar) srutos laikomos tvarte, naudojamos komposto, biodujų gamybai ar tvarkomos kitais būdais, mėšlidžių, srutų kauptuvų ir (ar) tirštojo mėšlo rietuvių prie tvarto tūris arba plotas atitinkamai gali būti mažinamas.

11. Srutų kauptuvai turi būti tokios talpos, kad galėtų sukaupti ne mažiau kaip per 10 punkte nustatytą laikotarpį susidaranti srutas (skysčius) ne tik nuo mėšlidėse sukaupto mėšlo, bet ir nuo mėšlo pakrovimo aikštelių, melžimo vietų, pašarų ruošimo aikštelių.

[...]

16. Asmenys gali tirštąjį mėšlą laikyti rietuvėse lauke pagal šiuos reikalavimus:

16.1. rietuvės lauke įrengiamos tuose laukuose, kurie bus tręšiami, o tirštojo mėšlo kiekis rietuvėje negali viršyti tam laukui tręšti leidžiamo panaudoti mėšlo kiekio;

16.2. rietuvės lauke vieta parenkama siekiant užtikrinti didžiausius atstumus iki gyvenamosios ir visuomeninės paskirties objektų;

16.3. rietuvė lauke įrengiama lauko vietoje, kuri niekada nebūna apsemiama vandens;

16.4. rietuvė lauke privalo būti apjuosta ne žemesniu kaip 20 cm aukščio žemės pylimu. Pylimas turi būti įrengtas taip, kad visą mėšlo saugojimo laikotarpį srutos neištekėtų už jo ribų;

16.5. ruošiant vietą tirštojo mėšlo rietuvei lauke, pirmiausia ant lauko dirvos paviršiaus suformuojamas durpių arba smulkintų šiaudų pasluoksnis, skirtas srutoms ar skysčiams nuo mėšlo sugerti;

16.6. rietuvėse mėšlas laikomas ne ilgiau kaip 6 mėnesius. [...].“

14.4. Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklėse ŽŪ TPT 01:2009, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 3D-602 (toliau vadinama – Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklės), numatyta:

„8. Taisyklėse vartojamos sąvokos, suskirstytos į prasmines grupes, pateikiamos jų apibrėžtys.

8.2. Galvijų ūkio statiniai ir jų elementai:

[...]

8.2.27. tvartas – pastatas ūkiniams gyvūnams, išskyrus bites, laikyti;

8.3. Kiti statiniai ir jų elementai:

[...]

8.3.4. mėšlidė – statinys ar įrenginys mėšlui kaupti ir laikyti;

[...]

8.3.5. tirštojo mėšlo mėšlidė – atvira ar dengta mėšlidė, įrengta kaip aikštelė su sienelėmis (būtina mėšlui, turinčiam mažiau kaip 25 proc. sausųjų medžiagų) arba borteliais (galima mėšlui, turinčiam daugiau kaip 25 proc. sausųjų medžiagų) ir srutų kauptuvu tirštajam mėšlui kaupti ir laikyti;

8.3.6. pusskysčio mėšlo mėšlidė – mėšlidė, įrengta kaip talpykla su srutų kauptuvu pusskysčiam mėšlui kaupti ir laikyti;

[...]

8.3.9. skystojo mėšlo mėšlidė – mėšlidė, įrengta kaip kaupuvas skystajam mėšlui ir srutomis kaupiti ir laikyti;

8.3.10. srutų kaupuvas – statinys srutomis kaupiti ir laikyti. Į jį gali patekti ir skystojo mėšlo“;

„160. Tirštajam (kraikiniam) mėšlui kaupiti turi būti įrengta antžeminė dengta ar atviros aikštelės tipo mėšlidė ir gamybinių nuotekų kaupuvas. Skystajam ir pusskysčiui (bekraikiui) mėšlui tik kaupuvas, kuriame kaupiamas visas skystas mėšlas ir gamybinės nuotekos. Mėšlidžių ir kaupuvų talpa turi atitikti Aplinkosaugos reikalavimus mėšlui tvarkyti [7.7].

161. Tirštojo mėšlo mėšlidės ir skysto mėšlo, srutų bei nuotekų kaupuvai gali būti statomi ir trešimo laukuose, tačiau visais atvejais transportuojant mėšlą ir gamybinės nuotekas aplinka turi būti apsaugota nuo teršimo [7.7].

162. Mėšlidės ir galvijų pastatų gamybinių nuotekų kaupuvai turi turėti visam jų eksploataciniam laikotarpiui patikimą hidroizoliacinę apsaugą, kad į juos nepatektų paviršiniai vandenys, o iš jų į aplinką – nuotekos [7.7]. Tirštojo mėšlo mėšlidės turi būti įrengiamos su 0,01 dugno nuolydžiu į jų pakrovimo–iškrovimo pusę, kad paviršinės nuotekos nesikaupytų prie laikomo mėšlo ir jo nepraskiestų. [...].“

14.5. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (EVRK 2 RED.), patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (toliau vadinama – Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius), numatyta:

„EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIŲ KLASIFIKATORIUS (EVRK 2 RED.)

Sekcija	Skyrius	Grupė	Klasė	Poklasis	Pavadinimas
A [...]	01 [...]				ŽEMĖS ŪKIS, MIŠKININKYSTĖ IR ŽUVININKYSTĖ [...]
		01.4			Gyvulininkystė Pieninių galvijų auginimas [...]
C			01.41		APDIRBAMOJI GAMYBA [...]
	10				Maisto produktų gamyba [...]
		10.5			Pieno produktų gamyba Pieninių veikla ir sūrių gamyba [...]
			10.51		

14.6. Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1178, numatyta:

„1. Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato gyvenamosios paskirties pastato ar jo patalpų ir negyvenamosios paskirties pastato ar jo patalpų naudojimo ne pagal paskirtį reikalavimus.

[...].

3¹ Gyvenamosios paskirties vieno buto, dviejų butų, daugiabučiame (trijų ir daugiau butų) name ar jo patalpose, Tvarkos aprašo 5 punkte nurodytuose negyvenamosios paskirties pastatuose

esančiose ir atskiru nekilnojamojo turto objektu suformuotose gyvenamosiose patalpose, nepakeitus paskirties, neįrengus papildomo įėjimo, nedarant žalos bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančiam turtui (jei jis yra) ir gyvenamajai aplinkai, nepažeidžiant trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygų, galima ši Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje nurodytą rūšių veiklą, kuriai vykdyti nenaudojami Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatyme nurodyti potencialiai pavojingi įrenginiai:

- 3¹.1. vaisių, uogų ir daržovių sulčių gamyba (C10.32);
- 3¹.2. kitas vaisių ir daržovių perdirbimas ir konservavimas (C10.39);
- 3¹.3. aliejaus ir riebalų gamyba (C10.41);
- 3¹.4. valgomųjų ledų gamyba (C10.52);
- 3¹.5. kepyklos ir miltinių produktų gamyba (C10.7);
- 3¹.6. kakavos, šokolado ir cukraus saldumynų gamyba (C10.82);
- 3¹.7. arbatos ir kavos apdorojimas ir perdirbimas (C10.83);
- 3¹.8. užgardų ir pagardų gamyba (C10.84);
- 3¹.9. paruoštų valgių ir patiekalų gamyba (C10.85).

[...]

5¹. Viešbučių, administracinės, prekybos kultūros, poilsio, paslaugų paskirties pastatuose ar šių pastatų patalpose, nepakeitus paskirties, neįrengus papildomo įėjimo, nedarant žalos bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančiam turtui (jei jis yra) ir gyvenamajai aplinkai, nepažeidžiant trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygų, galima ši Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje nurodytą rūšių veiklą: [...]; 5¹.4. pieno produktų gamyba (C10.5); [...].“

14.7. Lietuvos higienos normoje HN 121:2010 „Kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-885, toliau vadinama – Lietuvos higienos norma), reglamentuota:

„5. Didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore yra 8 europiniai kvapo vienetai (8 OUE/m³).

6. Didžiausia leidžiama kvapo koncentracijos ribinė vertė gyvenamosios aplinkos ore gali būti viršijama tik kol įgyvendinamos šiuo įsakymu patvirtintose Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklėse numatytame kvapų skleidimo sumažinimo veikslių plane nurodytos priemonės.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

15. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

16. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (LVAT) formuojama praktika:

16.1. „[...] pažymėtina, kad Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012).

Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr. 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pavyzdžiui, 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Formaliai ir biurokратиškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (žr. 2015 m. birželio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015). Gero administravimo principas reikalauja, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, veiktų rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrintų, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015).“ (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-317-624/2018);

16.2. „pagal formuojamą teismų praktiką geras viešojo administravimo principas apima asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A602-2112/2012), [...] nešališkumo pareigą, pareigą imtis aktyvių veiksmų, padėti, elgtis rūpestingai ir atidžiai. Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (LVAT 2015 m. liepos 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). [...] Šis principas suponuoja taip pat tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą pateikti suinteresuotam asmeniui objektyvią ir teisingą informaciją jį dominančiu klausimu (2015 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2142-624/2015)“;

16.3. „Iš VAĮ 19 straipsnio 1 dalies, 21 straipsnio matyti, kad administravimo procedūra gali būti pradėta tik tuo atveju, kai viešojo administravimo subjektas gauna asmens skundą ar pranešimą apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimą. Taigi administracinė procedūra saistoma tam tikromis faktinėmis aplinkybėmis, vienos iš kurių nebuvimas paneigia administracinės procedūros galimybę. Tokia procedūra negalima, jei nėra asmens skundo ar pranešimo apie asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimą, kurį padarė viešojo administravimo subjektas (žr. 2012 m. gegužės 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS858-336/2012)“;

16.4. „**Motyvavimo pareigos turinys** Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje visų pirma siejamas su teisėtumo principo suponuojamų reikalavimų laikymusi. Aiškindamas VAĮ 8 straipsnį, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pavyzdžiui, 2011 m. birželio 27 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą byloje Nr. A556-336/2011; 2014 m. kovo 25 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartį administracinėje byloje Nr. A756-997/2014, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 25, 2014, 130–142 p.). Individualūs administraciniai sprendimai negali būti grindžiami spėjimais ar įtarimais, asmeninėmis simpatijomis ar antipatijomis (2014 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A858-2430/2014, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 28, 2014, 89–102 p.), o turi būti pagrįsti teisės normomis.

[...] LVAT praktikoje konstatuota, kad individualių administracinių aktų priėmimas yra teisės taikymas, sukeltis konkrečių teisinių padarinių asmenų teisiniam statusui, todėl privalo būti grindžiamas faktais ir teisės normomis. **Tam, kad individualus teisės aktas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinos teisės normos paiešką, teisinį nustatytų faktų vertinimą** (kvalifikavimą) (žr., pavyzdžiui, 2015 m. vasario 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-398-442/2015; 2012 m. liepos 20 d. nutartį administracinėje byloje A520– 2294/2012; 2012 m. rugpjūčio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A444-2366/2012)“;

16.5. „Teisėjų kolegija laikosi nuostatos, kad nagrinėjamoje byloje yra taikytinos Statybos įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 1 punkto (2011 m. gegužės 12 d. įstatymo Nr. XI-1376 redakcijos) nuostatos, pagal kurias statinių naudotojai privalo naudoti statinį (jo patalpas) pagal paskirtį, išskyrus Vyriausybės nustatytus atvejus ir tvarką. Pažymėtina, kad šis reikalavimas naudoti pastatus (patalpas) pagal paskirtį yra pagrįstas pirmiausia visuomenės sveikatos saugos aspektu. Šiuo reikalavimu siekiama apsaugoti tiek ūkinės komercinės veiklos vykdytojus, tiek vartotojus, gaunančius atitinkamas paslaugas, tiek greta gyvenančių asmenų gyvenamąją aplinką nuo ūkinės komercinės veiklos vykdymo metu atsirandančios taršos. Statinio naudojimas pagal paskirtį yra būtina veiklos, vykdomos statinyje, saugos sąlyga, nes būtent pastato paskirtis (viešajame registre nurodytas jo naudojimo tikslas) liudija, kad statinys atitinka saugos ir jame vykdomos veiklos privalomus reikalavimus, numatytus statinio saugos ir paskirties dokumentuose (Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 2 straipsnio 77 dalis (2003 m. spalio 16 d. įstatymo Nr. IX-1780 redakcijos)). Tuo tarpu leidimo – higienos paso išdavimu iš anksto patvirtinama, kad numatoma veikla atitiks visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktų reikalavimus. Todėl išduodant leidimą – higienos pasą verstis ūkine veikla ne tos paskirties pastate (patalpose) (išskyrus Vyriausybės nustatytas išimtis) būtų pažeidžiami teisės aktų reikalavimai. [...] (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-11-06 nutartis administracinėje byloje Nr. A-822-2876-12). “

Tyrimo išvados

17. Atsižvelgiant į Pareiškėjų nurodytas ir skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, išskirtinos šios skundo dalys:

17.1. dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2019-11-22 ir 2019-12-03 kreipimusis;

17.2. dėl žemės sklype X esančių statinių naudojimo pagal paskirtį;

17.3. dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimąsi;

17.4. dėl Aplinkos apsaugos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų laikymosi patikrinimus;

17.5. dėl kvapo Pareiškėjų gyvenamosios aplinkos ore.

Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2019-11-22 ir 2019-12-03 kreipimusis

18. Įvertinus Pareiškėjų skundo turinį, tyrimo metu surinktą informaciją (pažymos 4–12 punktai), teisinį reglamentavimą (pažymos 13–14 punktai), taip pat teismų praktiką (pažymos 15–16 punktai), susijusius su Savivaldybės tarnautojų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo 2019-11-22 ir 2019-12-03 kreipimusis konstatuotina:

18.1. *dėl Pareiškėjo 2019-11-22 kreipimosi:*

18.1.1. Pareiškėjas Savivaldybei 2019-11-22 pateikė kreipimąsi, kuriame nurodė, kad Gretimame žemės sklype, kuriame yra gyvenamasis namas ir pagalbinio ūkio paskirties pastatai (tvartai, ūkiniai pastatai), yra vykdoma ūkinė-komercinė veikla, t. y. auginamos pieninės karvės,

vykdoma žalia pieno gavyba, pieno produktų gamyba ir prekyba, kad tuo atveju, jeigu šiame žemės sklype esančiuose pastatuose vykdoma veikla neatitinka Nekilnojamojo turto registre nurodyto pasatų (patalpų) naudojimo būdo, yra pažeidžiami teisės aktų reikalavimai, bei kad dėl šioje namų valdoje vykdomos ūkininko veiklos jo privačiame žemės sklype juntamas stiprus srutų kvapas, kas neigiamai veikia gyvenimo kokybę ir galimai turi neigiamą poveikį jo sveikatai. Pareiškėjas prašė Savivaldybės atlikti „administracinės procedūros tyrimą dėl ūkinės komercinės veiklos“ vykdomos Gretimame žemės sklype ir priimti administracinį sprendimą dėl šiame žemės sklype esančių pastatų naudojimo pagal paskirtį „ūkinei komercinei veiklai bei žemės ūkio veiklai“ (pažymos 4.3 punktas);

18.1.2. atsakymas į Pareiškėjo 2019-11-22 prašymą buvo informintas Savivaldybės administracijos 2020-11-29 d. raštu Nr. (5.1.23 E)A5-111 „Dėl atsakymo“ (pažymos 4.4 punktas). Šiuo raštu Pareiškėjas buvo informuotas apie Savivaldybės administracijos priimtus sprendimus nenagrinėti jo 2019-11-22 kreipimosi (vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 5 dalies 4 punktu) ir neatlikti papildomo tyrimo dėl Gretimoje namų valdoje esančių statinių naudojimo (pažymos 4.4 punktas). Atsisakymą atlikti šiuos veiksmus Savivaldybė grindė tuo, kad atsakymai į klausimus, analogiškus pateiktiems minėtame kreipimesi, buvo pateikti Savivaldybei nagrinėjant Pareiškėjo žmonos X (Pareiškėjos) kreipimasis (atsakant). Savivaldybės administracijos 2020-11-29 rašte nurodyta, jog Pareiškėjo žmona (Pareiškėja) 2019-06-25 pateikė skundą, į kurį jai buvo pateiktas atsakymas – Savivaldybės administracijos 2019-07-30 raštas, o Pareiškėjas nepateikė naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio Savivaldybės parengto atsakymo pagrįstumu (pažymos 4.4, 4.1, 4.2 punktai). Taigi Pareiškėjo 2019-11-22 kreipimasis Savivaldybėje nebuvo nagrinėjamas iš esmės, Savivaldybė šį kreipimąsi laikė kartotiniu;

18.1.3. pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus. Šiuo reguliavimu siekiama įtvirtinti, jog viešojo administravimo subjektai gali priimti atitinkamus sprendimus tik veikdami savo kompetencijos ribose, neperžengiant įgaliojimų, jiems suteiktų jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais (pažymos 16 punktas). Savivaldybės institucijų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (pažymos 15 punktas);

18.1.4. 2019-11-22 kreipimasis Pareiškėjo buvo pavadintas skundu (pažymos 4.3 punktas). Savivaldybė, spręsdama dėl šio kreipimosi priėmimo nagrinėti, taip pat pripažino jį skundu (pažymos 4.4 punktas). Pažymėtina, kad asmens kreipimosi nagrinėjimo tvarką lemia asmens kreipimosi forma, o asmens kreipimosi į viešojo administravimo subjektą forma nustatoma atsižvelgiant (vertinant) tokio kreipimosi turinį (Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 14, 15 dalis, 14 straipsnio 1, 3 dalis; pažymos 13.2 punktas).

Pareiškėjo teigimu, jo 2019-11-22 kreipimasis kildinamas iš jo pažeistų teisių (teisės į sveiką aplinką pažeidimo savo namų valdoje jaučiant stiprų srutų kvapą kaip Gretimame žemės sklype vykdomos ūkininko veiklos pasekmę). Įvertinus Pareiškėjo 2020-11-22 kreipimosi turinį, jame nurodytas aplinkybes ir išdėstytus reikalavimus, jis laikytinas skundu;

18.1.5. Savivaldybė savo sprendimą nenagrinėti Pareiškėjo 2019-11-22 kreipimosi grindė tuo, kad Pareiškėjo kreipimasis yra kartotinis. Kaip šį teiginį patvirtinančią aplinkybę įstaiga nurodė, kad analogiški klausimai buvo sprendžiami nagrinėjant Pareiškėjo žmonos kreipimasis ir teikiant jai atsakymus, tarp jų – Pareiškėjos 2019-06-25 kreipimąsi, į kurį pateiktas atsakymas – Savivaldybės administracijos 2019-07-30 raštas.

Pažymėtina, kad Pareiškėjos 2019-06-25 kreipimesi, pateiktame Savivaldybei, išdėstytos aplinkybės ir argumentai (dėl Gretimame žemės sklype vykdomos veiklos, kvapo, sklindančio iš šio žemės sklypo, galimai neigiamai veikiančio Pareiškėjų gyvenimo kokybę) yra panašūs į Pareiškėjo 2019-11-22 kreipimesi išvardintas aplinkybes. Šiuose kreipimuose suformuluotas analogiškas prašymas Savivaldybei – „atlikti administracinės procedūros tyrimą sklype, [...], pagalbinio ūkio pastatuose, vykdomos žemės ūkio subjekto veiklos, ir priimti sprendimą dėl [...] pagalbinio ūkio

pastatų [...] naudojimo pagal paskirtį, kai juose vykdoma žemės ūkio subjekto veikla“ (pažymos 4.1 punktas).

Tačiau atsakyme į Pareiškėjos 2019-06-25 kreipimąsi (Savivaldybės administracijos 2020-07-30 rašte), priešingai, negu buvo nurodyta Pareiškėjui (Savivaldybės administracijos 2019-11-29 rašte), nebuvo pateikta jokios informacijos apie Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo patikrinimo rezultatus ir / arba minėtų statinių naudojimą pagal paskirtį. Šiuo raštu Pareiškėja buvo informuota apie priimtą Savivaldybės sprendimą nenagrinėti šio jos kreipimosi (pažymos 4.2 punktas).

Pažymėtina, jog Savivaldybės administracijos atsakymuose: 2019-07-30 rašte ir 2019-11-22 rašte nebuvo paaiškinta, kuriame būtent Savivaldybės administracijos rašte yra nurodyta informacija Pareiškėją dominančiu klausimu, t. y. kokiam rašte yra įformintas administracinis sprendimas dėl Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo pagal paskirtį.

Savivaldybė, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas suponuoja taip pat ir tai, kad viešojo administravimo subjektas turi pareigą veikti rūpestingai ir atidžiai, taip pat užtikrinti, kad būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (pažymos 16.1, 16.2 punktai).

Remiantis tuo kas išdėstyta, konstatuotina, kad Savivaldybės administracija, gavusi Pareiškėjo 2019-11-22 kreipimąsi, turėjo atidžiai įvertinti jame išdėstytus klausimus ir pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą. Savivaldybė, priėmusi sprendimą nenagrinėti šio Pareiškėjo kreipimosi kaip kartotinio, turėjo konkrečiai ir aiškiai įvardinti Pareiškėjui, kada ir kokiam Savivaldybės teiktame atsakyme buvo įformintas Pareiškėjo prašomas priimti administracinis sprendimas / suformuluota Savivaldybės išvada dėl Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo pagal paskirtį. Savivaldybės administracijos 2020-11-29 rašte tik abstrakčiai buvo rašoma, jog Pareiškėjas nepateikė naujų faktinių duomenų, leidžiančių abejoti ankstesnio Savivaldybės atsakymo pagrįstumu, ir pateikti klaidingi šio tariamo atsakymo – Savivaldybės administracijos rašto – data ir numeris.

Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Savivaldybė nagrinėjamu atveju neveikė apdairiai ir rūpestingai, ir toks šio viešojo administravimo subjekto nerūpestingumas ir neatsakingumas negali būti pateisinamas;

18.1.6. Pareiškėjas 2019-11-22 kreipimesi suformulavo prašymą – „atlikti administracinės procedūros tyrimą“ dėl veiklos vykdomos Gretimame žemės sklype ir „priimti administracinį sprendimą“.

Pažymėtina, jog administracinės procedūros nėra savitikslių, jų paskirtis yra išspręsti konkrečius su asmenų teisių ar teisėtų interesų gynimu susijusius klausimus, kurie priskirti konkrečiam viešojo administravimo subjekto kompetencijai. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, jog „administracinė procedūra saistoma tam tikromis faktinėmis aplinkybėmis, vienos iš kurių nebuvimas paneigia administracinės procedūros galimybę. Tokia procedūra negalima, jei nėra asmens skundo ar pranešimo apie asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimą“ (pažymos 16.3 punktas). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Pareiškėjas Savivaldybei 2019-11-22 pateikė skundą dėl savo teisių pažeidimo, susijusio su Gretimoje namų valdoje vykdoma veikla, bet ne dėl Savivaldybės, kaip viešojo administravimo subjekto, veiksmų (neveikimo), todėl pradėti administracinės procedūros pagal Pareiškėjo 2019-11-22 pateiktą kreipimąsi nebuvo teisinio pagrindo.

18.2. dėl 2020-12-03 kreipimosi:

18.2.1. Pareiškėjas 2020-12-03 pateikė Savivaldybės administracijai kreipimąsi, kuriame, be kita ko, teigė, kad jo 2019-11-22 kreipimasis išnagrinėtas netinkamai, kad Savivaldybės administracijos 2019-11-29 rašte yra pateikta klaidinanti informacija, todėl kartotinai prašė Savivaldybės pateikti jam šį administracinį sprendimą (pažymos 4.5 punktas). Taigi Pareiškėjas skundė, kad Savivaldybė savo veiksmais (neveikimu) galimai pažeidė jo teisę į įstatymais pagrįstą ir

objektyvų prašymų ir skundų nagrinėjimą. Įvertinus šio kreipimosi turinį jis laikytinas skundu, (pažymos 13.2 punktas);

18.2.2. atsakymas į Pareiškėjo 2020-12-03 skundą buvo įformintas Savivaldybės administracijos 2020-12-17 raštu, kuriame nurodyta, jog į klausimus dėl Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo pagal paskirtį buvo atsakyta Pareiškėjo žmonai, Pareiškėjai, Savivaldybės administracijos 2016-03-31 raštu Nr. (5.1.25)-A5-1847, ir pridėta šio rašto kopija (pažymos 4.6 punktas);

18.2.3. įstatymų leidejas yra nustatęs, kad, gavus informaciją apie viešojo administravimo subjekto veiksmais (neveikimu) pažeistas asmens teises, turi būti pradėta administracinė procedūra. Pareiškėjas 2019-12-03 kreipimusi skundė savo galimai pažeistą teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų prašymų ir skundų nagrinėjimą, Savivaldybei galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo 2019-11-22 kreipimąsi ir pateikus jam klaidinančią informaciją. Šis Pareiškėjo kreipimasis Savivaldybės turėjo būti vertinamas kaip asmens skundas dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų (neveikimo); dėl to nagrinėjant šį skundą turėjo būti taikoma Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinta skundų nagrinėjimo procedūra ir dėl skundo turėjo būti priimtas administracinės procedūros sprendimas. Tačiau nagrinėjamu atveju Savivaldybė nepradėjo administracinės procedūros Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalies prasme ir nepriėmė administracinės procedūros sprendimo (Viešojo administravimo įstatymo 34 straipsnis; pažymos 13.2 punktas);

18.2.4. Savivaldybė 2019-12-17 raštu Pareiškėją informavo, kad jo prašomas pateikti sprendimas buvo įformintas Savivaldybės administracijos 2016-03-31 rašte (pažymos 4.6 punktas). Tačiau Seimo kontrolieriui Pareiškėjų skundo tyrimo metu kreipusis į Savivaldybę, prašant konkrečiai nurodyti, kada ir kokiam Savivaldybės rašte buvo įformintas sprendimas dėl Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo pagal paskirtį, buvo pateiktas atsakymas, jog ne Savivaldybės administracijos 2016-03-31 rašte, o Savivaldybės administracijos 2016-10-28 rašte (pažymos 6.5 punktas). Akcentuotina, kad Savivaldybė, nagrinėdama Pareiškėjo 2019-11-22 ir 2019-12-03 kreipimuisi, atsakydama į tą patį klausimą, pateikė skirtingą informaciją ir abiem atvejais ši informacija buvo klaidinga, ką patvirtina Seimo kontrolierės tyrimo metu nustatyti duomenys. Toks Savivaldybės administracijos elgesys yra paviršutiniškas, nepateisinamai aplaidus ir vertintinas kritiškai.

Seimo kontrolierės nuomone, Savivaldybė nagrinėjamu atveju nevykdė pareigos elgtis atidžiai ir rūpestingai. Seimo kontrolierė taip pat atkreipia Savivaldybės dėmesį į tai, kad aplinkybė, jog Pareiškėja / Pareiškėjas dažnai kreipiasi į Savivaldybę dėl klausimų, susijusių su Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimu, neeliminuoja institucijos pareigos gавus jų kreipimąsi įsigilinti į prašymo esmę, veikti rūpestingai, atidžiai bei pateikti objektyvią ir teisingą informaciją juos dominančiu klausimu.

19. Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybė, nagrinėdama Pareiškėjo 2019-11-22 ir 2019-12-03 skundus, neįsigilino į šių kreipimųsi esmę, į tai, kad Savivaldybė du kartus pateikė Pareiškėjui klaidinančią informaciją, į tai, kad konkretus ir aiškus atsakymas Pareiškėjui į klausimą, kada ir kokiam Savivaldybės rašte buvo įformintas administracinis sprendimas dėl Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo, nebuvo pateiktas, gavus Pareiškėjo 2019-12-03 skundą Savivaldybėje nebuvo pradėta viešojo administravimo procedūra ir nebuvo priimtas viešojo administravimo procedūros sprendimas, konstatuotina, jog Savivaldybės pareigūnai, nagrinėdami minėtus Pareiškėjo kreipimuisi veikė paviršutiniškai, formaliai ir netinkamai, pažeisdami bendrą pareigą veikti atidžiai ir rūpestingai, jog tokie šių pareigūnų veiksmai nesiderina su gero viešojo administravimo ir atsakingo valdymo principų imperatyvais ir vertintini kaip biurokratizmas. Remiantis tuo kas išdėstyta konstatuotinas Pareiškėjo teisės į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą pažeidimas.

Dėl nurodytų aplinkybių, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši skundo dalis pripažintina pagrįsta.

Dėl žemės sklype X esančių statinių naudojimo pagal paskirtį

20. Įvertinus Pareiškėjų skundo turinį, tyrimo metu surinktą informaciją (pažymos 4–12 punktai), teisinį reglamentavimą (pažymos 13–14 punktai), taip pat teismų praktiką (pažymos 16.4-16.5 punktai), susijusius žemės sklype X esančių statinių naudojimu pagal paskirtį, konstatuotina:

20.1. Pareiškėjai skunduose, teiktuose Savivaldybės administracijai ir Seimo kontrolieriui, rašo, jog, ūkininkui X. žemės sklype esančiuose pastatuose laikant pieninius galvijus ne asmeniniams poreikiams tenkinti, o pelno tikslais, vykdam žalio pieno gavybą ir pieno produktų gamybą, šiame žemės sklype esantys statiniai yra naudojami ne pagal pagrindinę jų naudojimo paskirtį. Dėl Gretimame žemės sklype vykdomos veiklos, Pareiškėjų teigimu jų gyvenamosios aplinkos ore tvyro stiprus mėšlo ir srutų kvapas (pažymos 4.1, 4.3, 4.5 punktai). Taigi nors Pareiškėjų prašymuose išdėstytas siekis buvo atlikti Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo patikrinimą, akivaizdu, jog šito jie siekė dėl galimo jų teisės į sveiką ir saugią aplinką pažeidimo;

20.2. Žemės sklypo X pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – kita, naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (pažymos 12 punktas). Vadovaujantis Nekilnojamojo turto registro duomenimis buvo nustatyta, jog šiame žemės sklype yra įregistruoti Gyvenamasis namas, bei pastatai (garažai, ūkiniai pastatai, viralinė ir kt.), kurie vadovaujantis STR „Statinių klasifikavimas“ 7.17 punkto, Žemės naudojimo būdų turinio aprašo 16 punkto nuostatomis yra priskiriami pagalbinio ūkio paskirties pastatams, tarnaujantiems pagrindiniam daiktui (pažymos 12, 14.1, 14.2 punktai), t. y. pagalbinio ūkio pastatai yra laikomi daikto priklausiniais, t. y. savarankiškais pagrindiniam daiktui – gyvenamajam pastatui tarnauti skirtais antraeiliais daiktais, kurie pagal savo savybes yra nuolat susiję su pagrindiniu daiktu (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.19 straipsnio 1 dalis);

20.3. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba ūkininkui X. išdavė leidimą žalio pieno gamybos ir tiekimo rinkai veikloms ir suteikė teisę vykdyti pieno produktų gamybos ūkyje ir jų pardavimo tiesiogiai vartotojams veiklas (pažymos 7.1 punktas). Žalio pieno ir pieno produktų gamyba vykdoma Gretimame žemės sklype esančiuose pagalbinio ūkio paskirties pastatuose, tarnaujančiuose pagrindiniam daiktui – gyvenamajam pastatui (pažymos 7.11 punktas).

Pažymėtina, jog Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnai, pagal kompetenciją atlikdami jiems pavestas funkcijas, vertina, ar patalpos, kuriose bus vykdoma veikla, atitinka teisės aktų, reglamentuojančių gyvūninio maisto saugą ir kokybę, reikalavimus, tačiau šiems pareigūnams nėra nustatyta reikalavimo vertinti pastatų, kuriuose bus vykdoma veikla, ir žemės, kurioje bus vykdoma atitinkama veikla, paskirties (pažymos 7.12, 7.20 punktai).

20.4. Viešojoje teisėje, kuriai, be kita ko, priskirtini statybą, statinių klasifikavimą ir jų naudojimą reglamentuojantys teisės aktai, vyrauja imperatyvinio teisinio reguliavimo metodas (visa, ko nenumato teisės normos, draudžiama). Pažymėtina, jog veiklos statinyje vykdymo galimybės apibrėžia statinio paskirtis (Statybos įstatymo 2 straipsnio 54, 59 punktai, 47 straipsnio 1 dalis, pažymos 13.4 punktas). Seimo kontrolierė pabrėžia, jog reikalavimas naudoti pastatus (patalpas) pagal paskirtį yra pagrįstas pirmiausia visuomenės sveikatos saugos aspektu.

Vadovaujantis Statybos įstatymo 47 straipsnio nuostatomis, statinių naudotojai privalo statinį (jo patalpas) naudoti pagal paskirtį, išskyrus Vyriausybės nustatytus atvejus ir tvarką (pažymos 13.4 punktas). Atvejai, kada pastatus ar jų patalpas, nepakeitus pastatų (patalpų) paskirties, galima naudoti Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje nurodytai veiklai, išvardinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1178 patvirtintame Statinio

(jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos apraše (pažymos 14.6 punktą). Šiame apraše nėra reglamentuota, kokios veiklos gali būti vykdomos STR „Statinių klasifikavimas“ 7.17 punkte nurodytuose ir negyvenamųjų pastatų pogrupiui priklausančiuose pagalbinio ūkio paskirties pastatuose (jų patalpose), nepakeitus jų paskirties (pažymos 14.5, 14.6 punktą). Todėl kyla klausimas, ar tokių ekonominės veiklos rūšių kaip žalio pieno gavyba ir pieno produktų gamyba, vykdytas pagalbinio ūkio paskirties pastatuose (jų patalpose), tarnaujančiuose pagrindiniam daiktui – gyvenamajam namui, atitinka teisės aktų reikalavimus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierės nuomone, yra tikslinga kreiptis į Aplinkos ministeriją, formuojančią valstybės politiką statybos ir jos priežiūros srityse, organizuojančią, koordinuojančią ir kontroliuojančią jos įgyvendinimą, prašant pateikti išvadą, ar kitos paskirties (vienbučių ir dvibučių pastatų teritorijų) žemės sklypuose esančiuose pagalbinio ūkio paskirties pastatuose (ūkiniuose pastatuose, tvartuose, viralinėje ir kt.), tarnaujančiuose pagrindiniam daiktui – gyvenamajam pastatui ir (ar) jų patalpose, nepakeitus šių pastatų (patalpų) paskirties, gali būti vykdoma žalio pieno gavyba ir pieno produktų gamyba ne tik asmeninių poreikių patenkinimui, o ir pelno tikslais, t. y. ar gali būti vykdomos šios ekonominės veiklos rūšys - žalio pieno gavyba, pieno produktų gamyba.

20.5. gyvenamųjų namų ir kitų statinių, išskyrus Statybos įstatymo 49 straipsnyje reglamentuotas išimtis, naudojimo priežiūrą atlieka Savivaldybių administracijos (Statybos įstatymo 49 straipsnio 1 dalis; pažymos 13.4 punktą), kurios, įgyvendindamos šią teisės aktais suteiktą funkciją, atliekant statinių techninę priežiūrą privalo, apžiūrėjus statinį ar jo dalį, nustatyti, ar statinys naudojamas pagal paskirtį (Statybos techninio reglamento STR 1.07.03:2017 „Statinių techninės ir naudojimo priežiūros tvarka. Naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo tvarka“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-971, 108 punktą).

Žemės sklype X esančių statinių techninės priežiūros patikrinimą Savivaldybės pareigūnai buvo atlikę du kartus – 2015-10-27 ir 2019-07-24 (pažymos 6.3 punktą). Savivaldybės teiktuose atsakymuose Pareiškėjams ir Seimo kontrolieriui nurodoma, jog šiame žemės sklype esantys statiniai yra naudojami pagal paskirtį (pažymos 4.6 punktą). Šį savo teiginį Savivaldybė grindžia aplinkybe, jog žemės sklype X esantys statiniai yra įregistruoti Nekilnojamojo turto registre (pažymos 6.3 punktą).

Šiame kontekste Seimo kontrolierė pabrėžia, jog, sprendžiant dėl statinių naudojimo pagal paskirtį, lemiamą reikšmę turi ne šių statinių teisinio registravimo duomenys, bet faktinės situacijos vertinimas, t. y. kokia veikla yra vykdoma, ar šios veiklos vykdytas, vadovaujantis statinio paskirties dokumentais, yra galimas, ar veiklos vykdytas atitinka normatyvinius statinio saugos reikalavimus.

Savivaldybės administracijos 2016-10-28 rašte, kuriame, kaip teigia Savivaldybė, buvo įformintas sprendimas dėl statinių naudojimo pagal paskirtį, yra pateikiama bendra išvada, kad žemės sklype X esantys statiniai yra naudojami pagal paskirtį. Tokia pat išvada, t. y., kad minėti statiniai yra naudojami pagal paskirtį, yra nurodyta patikrinimo aktuose (pažymos 6.6 punktą). Tačiau nei iš Savivaldybės administracijos rašto (-ų), nei iš patikrinimų aktų turinio neaišku, kokių pagrindų, kokiais nustatytais objektyviais duomenimis (faktais), kriterijais remiantis Savivaldybė vertino minėtų statinių naudojimą ir juose vykdomos veiklos atitikimą teisės aktų reikalavimams. Šiuose Savivaldybės parengtuose dokumentuose nėra konkrečiai ir aiškiai aptarta faktinė situacija ir nėra nurodyti sprendimo priėmimo motyvai bei argumentai, kuriais remiantis buvo padaryta išvada, jog žemės sklype X esantys statiniai yra naudojami pagal paskirtį. Iš minėtų dokumentų turinio nėra galimybės nustatyti, ar Savivaldybės administracijos pareigūnai, atlikę Gretimame žemės sklype esančių statinių naudojimo priežiūrą, vertino aplinkybę, jog ūkiniai gyvūnai pagalbinio ūkio paskirties pastatuose yra laikomi, žalio pieno gavyba ir pieno produktų gamyba yra vykdoma ne tik būtiniausių asmeninių poreikių patenkinimui, o ir tikslu parduoti žalią

pieną ir pieno produktus, t. y. pelno tikslais.

Šiame kontekste atkreiptinas Savivaldybės administracijos dėmesys į tai, jog motyvavimo pareigos turinys visų pirma siejamas su teisėtumo principo suponuojamų reikalavimų laikymusi. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, jog tam, kad individualus teisės aktas būtų teisėtas, jis turi apimti faktinių aplinkybių tyrimą, taikytinos teisės normos paiešką, teisinį nustatytų faktų vertinimą; taip pat jog individualūs administraciniai sprendimai negali būti grindžiami spėjimais ar įtarimais, asmeninėmis simpatijomis ar antipatijomis (pažymos 16.4 punktas).

Remiantis tuo kas išdėstyta, konstatuotina, jog Savivaldybė privalėjo aiškiai (konkrečios faktinės aplinkybės) bei motyvuotai (teisinė argumentacija) pagrįsti žemės sklype X esančių statinių naudojimo pagal paskirtį nustatymo faktą, tačiau tai atlikta nebuvo, pažeidžiant teisėtumo, gero viešojo administravimo principus (pažymos 15, 16.1, 16.4 punktai). Todėl tikslinga kreiptis į Savivaldybę, prašant atlikti Žemės sklype esančių statinių naudojimo priežiūrą, ir patikrinti, ar šiame žemės sklype esantys statiniai yra naudojami pagal paskirtį. Todėl Savivaldybės administracijai teiktina rekomendacija;

20.6. tyrimo metu buvo nustatyta, jog ūkininkas X. žemės sklype X k. yra įsirengęs Mėšlidę, kuri vadovaujantis galiojančiais teisės aktais yra priskiriama nesudėtingų statinių kategorijai (pažymos 14.1, 14.3, 14.4 punktai). Ši Mėšlidė nėra įregistruota Nekilnojamojo turto registre (pažymos 8.4 punktas). Todėl ūkininko X. žemės sklype X k. esančių statinių naudojimo priežiūrą tikslinga atlikti ir šiuo aspektu;

21. Pažymėtina ir tai, kad teisės aktuose nėra aptartas leidžiamas pagalbinio ūkio paskirties pastatuose laikomų ūkinių gyvūnų skaičius. Savivaldybės administracija, vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 3 straipsnio 10 dalies 2 punktu turi diskrecijos teisę patvirtinti gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse taisykles ir jose nustatyti reikalavimus gyvūnų laikymui, tarp jų – reglamentuoti, koks galimas ūkinių gyvūnų laikymo skaičius gyvenamosiose vietovėse. Šiuo metu galiojančioje Gyvūnų laikymo Klaipėdos rajone taisyklių, patvirtintų Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. (5.1.1) AV-1336 (toliau vadinama – Gyvūnų laikymo Klaipėdos rajone taisyklės) redakcijoje, galimas ūkinių gyvūnų laikymo skaičius gyvenamosiose vietovėse nėra nustatytas.

Atsižvelgiant į Pareiškėjams iškilusią problemą jų gyvenamosios aplinkos ore jaučiant stiprų mėšlo ir srutų kvapą, kuris atsiranda kaip Gretimame žemės sklype vykdomos veiklos – ūkinių gyvūnų laikymo, pasekmė, į tai, kad Nacionalinio visuomenės sveikatos centro atlikto patikrinimo metu buvo nustatyta, jog kvapo koncentracija Pareiškėjų gyvenamosios aplinkos ore viršijo Lietuvos higienos normos nustatytą didžiausią leidžiamą kvapo koncentracijos ribinę vertę, ir į tai, jog galimybė gauti natūralaus oro – svarbus teisės į švarią ir saugią aplinką įgyvendinimo aspektas, tikslinga siūlyti Savivaldybei apsvaistyti galimybę reglamentuoti galimą ūkinių gyvūnų laikymo skaičių gyvenamosiose vietovėse.

22. Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės atsakymuose Pareiškėjams ir Seimo kontrolierei nebuvo pateikta atitinkama informacija (pagal kurią būtų galima spręsti, kokiais nustatytais objektyviais duomenimis (faktais) ir kriterijais remiantis Savivaldybė nustatė, jog žemės sklype X esantys statiniai yra naudojami pagal paskirtį), į tai, kad tokios aplinkybės, kaip antai: ar šiame žemės sklype esančiuose pagalbinio ūkio pastatuose, tarnaujančiuose pagrindiniam daiktui, vykdomas žalio pieno ir pieno produktų gamybos veiklas yra laikomasi teisės aktų reikalavimų, ar šių veiklų vykdymas atitinka statinių, kuriuose jos yra vykdomos, normatyvinius saugos ir paskirties reikalavimus, Savivaldybės administracijai atliekant patikrinimus 2015 ir 2019 m. galimai nebuvo vertinamos, konstatuotina, jog Savivaldybė, atlikdama statinių, esančių žemės sklype X,

naudojimo priežiūrą, veikė paviršutiniškai, formaliai ir netinkamai vykdė statinių naudojimo priežiūros vykdytojo funkcijas.

Dėl nurodytų aplinkybių, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši skundo dalis pripažintina pagrįsta.

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimąsi

23. Įvertinus Pareiškėjų skundo turinį, tyrimo metu surinktą informaciją (pažymos 4–12 punktai), teisinį reglamentavimą (pažymos 13–14 punktai), susijusius su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimąsi konstatuotina:

23.1. Pareiškėjas pateikė VMVT Klaipėdos valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai 2019-11-25 kreipimąsi. Šis kreipimasis Pareiškėjo pavadintas „skundu“. Jame yra pateikta informacija, jog: Gretimoje namų valdoje yra vykdoma žalio pieno gavyba, pieno produktų gamyba ir prekyba, šioje namų valdoje nėra įrengta mėšlo kauptuvo ir mėšlidės, dėl to Pareiškėjo gyvenamosios aplinkos ore tvyro stiprus srutų kvapas, kas neigiamai veikia jo ir šeimos gyvenimo kokybę ir galimai daro neigiamą įtaką jo šeimos sveikatai. Šiuo kreipimusi buvo suformuluoti prašymai – atlikti administracinį tyrimą, nustatyti faktus ir priimti sprendimus: 1) dėl pastatų atitikimo ūkinei komercinei veiklai (pieno produktų gavyba, pieno produktų gamyba ir prekyba); 2) dėl pastatų atitikimo naminių gyvulių gerovės reikalavimams, o turimų įrengimų – mėšlo ir srutų tvarkymo reikalavimams (pažymos 7.17 punktas). Įvertinus šio Pareiškėjo kreipimosi turinį, jis laikytinas skundu (pažymos 13.2 punktas);

23.2. VMVT Klaipėdos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba, atsižvelgdama į tai, pagal kompetenciją negalėjo spręsti visų Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimesi išdėstytų klausimų, todėl 2019-11-27 raštu persiuntė šį kreipimąsi nagrinėti pagal kompetenciją Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui, Savivaldybei, NŽT ir Aplinkos apsaugos departamentui ir apie tai informavo Pareiškėją 2019-11-28 raštu (pažymos 7.18, 7.19 punktai).

Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalimi, tuo atveju, jeigu „viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui“ (pažymos 13.2 punktas).

Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimesi keliami klausimai ir suformuluoti prašymai buvo susiję ne tik su Tarnybos, bet ir kitų institucijų kompetencija – Aplinkos apsaugos departamento (dalis dėl galimų pažeidimų mėšlo ir srutų tvarkymo srityje), Nacionalinio visuomenės sveikatos centro (dalis dėl Pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje juntamo kvapo; teisės aktas), Savivaldybės (dalis dėl statinių naudojimo pagal paskirtį). Remiantis tuo kas išdėstyta, darytina išvada, jog VMVT Klaipėdos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba, gavusi Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimąsi, atidžiai įvertino jame keliamus klausimus bei nustačiusi, jog dalis jame keliamų klausimų nėra susiję su Tarnybos kompetencija, persiuntusi pirmiau minėtoms institucijoms nagrinėti šį kreipimąsi pagal kompetenciją ir apie tai informavusi Pareiškėją, veikė laikydamasi Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalyje įtvirtintų reikalavimų;

23.3. atsakymas į Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimąsi buvo įformintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos departamento 2019-12-20 raštu (pažymos 7.20 punktas).

Įvertinus šio rašto turinį ir Seimo kontrolieriui pateiktus dokumentus nustatyta, jog Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos departamento pareigūnai, nagrinėdami Pareiškėjo 2019-11-25 prašyme nurodytus teiginius dėl galimų pieno ir pieno gaminių tvarkymo ir ūkinių gyvūnų laikymo reikalavimų pažeidimų, 2019-12-05 atliko patikrinimus ūkininko X. ūkyje –

žemės sklype X.

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos departamento 2019-12-20 raštu Pareiškėjas buvo informuotas apie tai, kada ir kokie patikrinimai buvo atlikti bei kokie duomenys buvo nustatyti. Pareiškėjui buvo pranešta, vadovaujantis kokiais teisės aktais Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba išduoda gyvūninio maisto tvarkymo subjekto veterinarinio registravimo numerį ir vykdo ūkinių gyvūnų laikymo vietų registravimą. Taip pat buvo paaiškinta, jog šios institucijos pareigūnams nėra nustatyta reikalavimo vertinti pastatų, kuriuose bus vykdoma veikla, ir žemės, kurioje bus vykdoma atitinkama veikla, paskirties (pažymos 7.12, 7.20, 13.8 punktai).

Remiantis tuo kas išdėstyta, darytina išvada, jog Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos departamento pareigūnai pateikė Pareiškėjui aiškų ir išsamų atsakymą, kiek tai susiję su šios institucijos kompetencijai priskirtais klausimais.

Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, kaip viešojo administravimo subjektas, veikia jai suteiktų įgaliojimų ribose. Šios institucijos pareigūnai, sprenddami dėl leidimo subjektui tvarkyti gyvūninio maisto produktus išdavimo ir atlikdami ūkio subjekto patikrinimus, vertina tik pastatų, kuriuose bus (arba yra) vykdoma veikla, atitikimą teisės aktų, reglamentuojančių gyvūninio maisto saugą ir kokybę, reikalavimams. Tačiau Tarnybos kompetencijai nėra priskirta vertinti, ar gyvūninio maisto tvarkymo veikla atitinka šių statinių (patalpų), kuriose yra ar bus vykdoma ši veikla, naudojimo reikalavimus ir ar tokios veiklos vykdymas vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir statinių naudojimo dokumentais yra galimas. Dėl nurodytų priežasčių aplinkybė, jog Pareiškėjui nebuvo pateiktas tokio turinio dokumentas, koks, jo nuomone, turėjo būti jam pateiktas, nesuteikia pagrindo teigti, kad jo 2019-11-25 kreipimasis buvo išnagrinėtas netinkamai, kadangi Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba nėra įgaliota priimti sprendimo minėtu klausimu;

25 Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Klaipėdos departamento pareigūnai, gavę Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimąšį ir nustatę, jog dalis jame keliamų klausimų nepriskirta šios institucijos kompetencijai, ir persiuntę jį (šią dalį) nagrinėti kitoms kompetentingoms institucijoms, laikėsi Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnio 8 dalies nuostatų, į tai, kad minėti pareigūnai nagrinėdami Pareiškėjo 2019-11-25 kreipimąšį (dalį dėl šios tarnybos kompetencijai priskirtų klausimų) ėmėsi aktyvių veiksmų ir atliko patikrinimus, kurių metu įvertino Pareiškėjo nurodytų teiginių (dėl galimų ūkinių gyvūnų laikymo ir gyvūninio maisto produktų tvarkymo pažeidimų) pagrįstumą, apie šio patikrinimo rezultatus informavo Pareiškėją, pateikė jam išsamų ir aiškų atsakymą, darytina išvada, kad nėra pagrindo sutikti su Pareiškėjo teiginiais, jog Valstybinės maisto ir veterinarijos Klaipėdos departamento pareigūnai netinkamai išnagrinėjo jo 2019-11-25 kreipimąšį.

Remiantis tuo kas išdėstyta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, ši skundo dalis atmestina.

***Dėl Aplinkos apsaugos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo)
atliekant mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų laikymosi patikrinimus***

26. Įvertinus Pareiškėjų skundo turinį, tyrimo metu surinktą informaciją (pažymos 4–12 punktai), teisinį reglamentavimą (pažymos 13–14 punktai), taip pat teismų praktiką (pažymos 15–16 punktai), susijusius su Aplinkos apsaugos departamento pareigūnų veiksmais (neveikimu) atliekant patikrinimus, kaip ūkininkas X. laikosi aplinkosaugos reikalavimų tvarkydamas mėšlą ir srutas, konstatuotina:

26.1. Pareiškėjai skunde Seimo kontrolieriui rašė, kad Aplinkos apsaugos departamento pareigūnai, atlikdami ūkio subjekto – ūkininko X. – veiklos patikrinimus, netinkamai vykdo savo

funkcijas (pažymos 2.1, 2.8 punktai).

Seimo kontrolieriaus tyrimo metu buvo nustatyta, jog ūkininkas X. aplinkosaugos valstybinės kontrolės pareigūnų nuo 2013 m. iki 2020 m. buvo tikrintas 22 kartus, paskutinis patikrinimas buvo atliktas 2020-07-14 (pažymos 8.1 punktas). Šiuos patikrinimus atliko skirtingų Aplinkos apsaugos departamento padalinių: Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos, Šiaulių valdybos Pakruojo aplinkos apsaugos inspekcijos, Šiaulių valdybos Šiaulių aplinkos apsaugos inspekcijos, Šiaulių valdybos Mažeikių aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai, Kauno valdybos Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai (pažymos 8.7 punktas);

26.2. Aplinkos apsaugos departamento Korupcijos prevencijos ir vidaus tyrimų skyriaus vyriausioji specialistė, atlikusi neigiamos informacijos apie šio departamento darbuotojus tyrimą pagal Pareiškėjos skundą, be kita ko, nustatė, jog Aplinkos apsaugos departamento pareigūnai, nagrinėdami 2018–2019 metais teiktus Pareiškėjos kreipimusis dėl galimai ūkininko X. padarytų / daromų aplinkosauginių pažeidimų mėšlo ir srutų tvarkymo srityje ir atlikdami patikrinimus, netinkamai vykdė jiems pavestas funkcijas. Toks netinkamas pavestų funkcijų vykdymas, pasireiškė tuo, jog nebuvo išsiaiškintos visos aplinkybės, reikalingos teisės pažeidimui tinkamai nustatyti, objektyviai nenustatyti visi atitinkami administracinio teisės pažeidimo sudėties elementai (pažymos 8.6, 8.7 punktai). Šios pareigūnės parengtoje 2020-03-04 pažymoje taip pat konstatuota, jog pareigūnai, nustatę Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo 10 punkto nesilaikymą (ūkininko X. turėtų talpų kiekis srutoms laikyti buvo mažesnis negu įtvirtinta teisės aktuose), neįteikė šiam ūkininkui privalomojo nurodymo pašalinti pažeidimą, dėl ko pastarasis galimai išvengė administracinės atsakomybės (pažymos 8.5, 8.7 punktai);

26.3. Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai, 2020-01-27 atlikę patikrinimą, nustatė, kad iš ūkininkui X. priklausančios Mėšlidės, esančios žemės sklype X k., į aplinką buvo ištekėjusios srutos ir ūkininkui X. buvo duotas privalomasis nurodymas pašalinti šį pažeidimą (pažymos 8.3 punktas). Minėti pareigūnai 2020-04-08 atlikę Mėšlidės apžiūrą nustatė, kad ūkininkas X. Mėšlidės sandarinimo darbus, kurie šių pareigūnų nuomone, buvo pakankami siekiant išvengti srutų patekimo į aplinką (pažymos 8.3 punktas).

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai patikrinimo aktuose ir raštuose, adresuotose Pareiškėjai, kaip vieną iš aplinkybių, patvirtinančių Mėšlidės sandarumą, nurodė tai, kad jos pagrindas yra betonuotas (pažymos 8.8 punktas). Tačiau šio Departamento Kauno valdybos Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnai 2020-07-14 atlikę patikrinimą nustatė Mėšlidės dugno nesandarumo faktą („*dvejose mėšlidės dugno vietose papylus vandens [...] vanduo dugno paviršiuje nesilaikė*“), bei tai, jog pirmiau minėti „*mėšlidės sandarinimo darbai buvo atlikti nekokybiškai*, (pažymos 8.8 punktas).

Taigi, Aplinkos apsaugos departamento Kauno valdybos Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnų atlikto patikrinimo (2020-07-14) metu nustatytos aplinkybės dėl Mėšlidės dugno sandarumo ir ūkininko X. atliktų veiksmų kokybės ir pakankamumo pažeidimui (srutų patekimui į aplinką) išvengti, paneigia Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnų teiginius tuo pačiu klausimu. Todėl manytina, kad Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnų elgėsi aplaidžiai ir nerūpestingai, bei, kad toks jų elgesys nesiderina su gero viešojo administravimo principo imperatyvais ir vertintinas kritiškai;

26.4. Aplinkos apsaugos departamento pareigūnams atliekant ūkio subjekto – ūkininko X. – veiklos patikrinimus (iki 2020-07-14) buvo nustatyta, jog ūkininkas X. dalį srutų laiko mobiliuose traktorinėse cisternose, kuriomis srutos yra vežamos išlaistyti į laukus (pažymos 8.2 punktas). Aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimų srutų tvarkymo srityje ūkininkui X. laikant srutas ir jas

transportuojant mobiliuose traktorinėse cisternose iki 2020-07-14 nebuvo nustatyta. Įvertinus Seimo kontrolieriui pateiktų patikrinimo aktų turinį paaiškėjo, kad jose tiesiog buvo konstatuojamas faktas apie turimas cisternas ir jų talpa. Tačiau aplinkybė, kad ūkininko X. turimos 3 m³ talpos traktorinės cisternos yra be srutų ištaškymo, išlaistymo ar tiesioginio įterpimo į dirvą įrangos ir ši turima įranga neatitinka „Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo“ 28 punkte nustatytų reikalavimų, buvo nustatyta tik 2020-07-14 – patikrinimą atliekant Aplinkos apsaugos departamento Kauno valdybos Jonavos aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnams (pažymos 8.8 punktas).

Šios aplinkybės patvirtinta tai, jog Aplinkos apsaugos departamento pareigūnai, kurie atliko ūkininko X. veiklos patikrinimus iki 2020-07-14, netinkamai įvertino Pareiškėjų kreipimuose nurodytą informaciją apie ūkininko X. turimų cisternų neatitikimą teisės aktų reikalavimams, nepatikrino informacijos galimų pažeidimų aspektu, nenuodugnai ir nekreipusiai atliko patikrinimus, nenustatė visų tuo metu mėšlo ir srutų tvarkymo srityje padarytų / daromų pažeidimų;

26.5. 2019-01-14 atlikto ūkininko X. veiklos patikrinimo metu, tikrinant ūkininko X. turimų talpų, kuriuose yra laikomos srutos, dydį bei sprendžiant, ar šių talpų tūris yra pakankamas per 6 mėnesius susidarančioms srutomis sutalpinti, buvo nustatyta, jog po stogine esančio srutų rezervuaro talpa – 7,5 m³, žemės sklype X k. esančio srutų rezervuaro talpa – 28 m³, taip pat buvo nustatyta, jog papildomai srutomis laikyti ūkininkas turi 2 vnt. 3,0 m³ ir 2,6 m³ talpos mobilias traktorines cisternas ir 3 vnt. 4,10 m³, 3,65 m³ ir 2,61 m³ talpos uždaras metalines cisternas, kurios laikomos prie tvarto (pažymos 8.2 punktas). Šių talpų dydis buvo tikrintas „mechaniniu būdu (naudojant metalinį strypą, matuojant rezervuaro sienelių storį) bei vizualiai apžiūrint rezervuarus“ (pažymos 8.2 punktas);

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2020-08-05 patikrinimo akte (patikrinimas atliktas 2020-07-14) nurodyti ūkininko X. turimų srutų laikymo talpų dydžiai skiriasi nuo ankstesnių patikrinimų metu užfiksuotų šių talpų dydžių. Šiame patikrinimo akte nurodyta, jog srutų kaupimui ūkininko ūkyje yra 8 m³ talpos kauptuvas prie tvarto, 0,4 m³ talpos gelžbetoninis sandarus šulinys prie Mėšlidės, apie 30 m³ talpos metalinis rezervuaras prie Mėšlidės ir 3 m³ talpos traktorinė cisterna. 2020-07-14 patikrinimo metu buvo nustatyta, jog ūkininko ūkyje yra 42 m³ tūrio talpos kaupti ūkinėje veikloje susidariusias srutas (pažymos 8.8 punktas).

Įvertinus Seimo kontrolierius pateiktų dokumentų turinį, manytina, jog minėtuose patikrinimo aktuose nurodyti srutų rezervuarai, esantys po stogine žemės sklype X ir žemės sklype X k. yra tos pačios talpos, tik jų tūriai dėl nežinomų priežasčių 2020-07-14 patikrinimo metu buvo padidinti. Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta informacijos, pagal kurią būtų galima spręsti, kokiais duomenimis remiantis ir kokiais kriterijais vadovaujantis buvo nustatytas ūkininko X. turimų rezervuarų, kuriuose laikomos srutos, tūris, atliekant 2020-07-14 patikrinimą. Pažymėtina, kad srutų rezervuarų, esančių po stogine žemės sklype X ir žemės sklype X k., dydis visų ankstesnių patikrinimų metu buvo nurodytas būtent toks, koks įrašytas ir 2019-01-14 patikrinimo akte (pažymos 8.2, 8.8 punktai). Todėl kyla pagrįstų abejonių, ar 2020-08-05 patikrinimo akte (patikrinimas atliktas 2020-07-14) nurodyti duomenys apie šių srutų rezervuarų talpas atitinka tikrovę.

Remiantis tuo kas išdėstyta, tikslinga kreiptis į Aplinkos apsaugos departamentą, prašant pakartotinai atlikti ūkininko X. ūkio veiklos patikrinimą, kurio metu būtų nustatyti realūs ūkininko X. turimų rezervuarų, kuriuose laikomos srutos (žemės sklype X ir žemės sklype X k.), tūriai. Aplinkos apsaugos departamentui teiktina rekomendacija;

26.6. Pareiškėjų teigimu, ūkininkas X. negali nepažeisti aplinkosaugos reikalavimų mėšlo ir srutų tvarkymo srityje, nes žemės sklype X ir žemės sklype X k. nėra įrengta teisės aktų reikalavimus atitinkančių srutų kauptuvo ir mėšlidės, o srutų laikymas ūkininko X. naudojamose „cisternose ir metalinėje bačkoje“ yra negalimas (pažymos 2.8 punktas).

Pažymėtina, jog Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų apraše (šio aprašo 4.3, 4.5 punktai; pažymos 14.3 punktas) ir Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklėse (8.3.4,

8.3.10 punktai; pažymos 14.4 punktas) mėšlidė yra apibrėžiama kaip „**statinys ar įrenginys mėšlui** kaupti ir laikyti“ (t. y. vienas ir tas pats objektas gali būti statiniu arba įrenginiu), **srutų kauptuvas** – **statinys srutomis** kaupti ir laikyti.

Vadovaujantis Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo (redakcijos, įsigaliosiančios nuo 2021-03-15) 7 punktu, srutos ir (ar) skystasis mėšlas turės būti kaupiami **srutų kauptuvuose** – statiniuose ar įrenginiuose, pritaikytuose kaupti ir laikyti srutas ar skystąjį mėšlą. Taigi tiek dabar galiojančioje, tiek nuo 2021-03-15 įsigaliosiančioje minėto teisės akto redakcijoje yra ir išlieka privalomumas ūkio subjektui srutas / skystąjį mėšlą laikyti statinyje ir (ar) įrenginyje, t. y. objektuose, atitinkančiuose statiniams / įrenginiams keliamus reikalavimus.

Statybos įstatymo 2 straipsnio 19 dalyje nustatyta: „**Įrenginiai** – mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, medžiagoms gaminti ir informacijai priimti, perduoti ar keisti“, o šio straipsnio 84 dalyje yra įtvirtinta: „**Statinys** – nekilnojamas daiktas (pastatas arba inžinerinis statinys), turintis laikančiąsias konstrukcijas, kurios visos (ar jų dalis) sumontuotos statybos vietoje atliekant statybos darbus“ (pažymos 13.4 punktas).

Aplinkos apsaugos departamento atliktų patikrinimų metu buvo nustatyta, kad ūkininkas X. iš ūkinių gyvūnų susidarantį tirštąjį mėšlą laiko traktorinėje priekaboje, esančioje žemės sklype X, ir „betonuotos aikštelės tipo vietoje (statinyje)“ (Mėšlidėje) žemės sklype X k. (pažymos 8.8 punktas). Vis dėlto dalis srutų ir skystojo mėšlo yra laikoma metaliniuose rezervuaruose ir traktorinėse cisternose (taip šie objektai įvardinti patikrinimo aktuose) (pažymos 8.8, 24.5 punktai), Pareiškėjų pavadinimuose „bačkomis“.

Aplinkos apsaugos departamento specialistai, atlikę ūkininko X. veiklos patikrinimus ir užfiksavę nurodytas aplinkybes, fakto, jog dalį srutų ir skysto mėšlo ūkininkas X. laiko metaliniuose rezervuaruose ir traktorinėse cisternose, netraktavo kaip pažeidimo. Šio departamento specialistų teigimu, dėl šiuo metu galiojančio neaiškaus teisinio reguliavimo [Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo 6 punkte nurodyta, jog „mėšlas ir (ar) srutos turi būti kaupiami tvartuose, mėšlidėse, srutų kauptuvuose ir (ar) tirštojo mėšlo rietuvėse prie tvarto“, „tirštasis mėšlas gali būti laikomas rietuvėse lauke“, kai skirtingai traktuojama mėšlidė ir rietuvė bei nėra nustatyti aiškių kriterijų rietuvei], atliekant patikrinimus, kaip pagrindinis rodiklis pažeidimui nustatyti yra vertinama, ar ūkio subjektas mėšlą ir (ar) srutas kaupia ir (ar) laiko taip, kad būtų išvengta paviršinio ir požeminio vandens taršos (Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo 5 punktas; pažymos 14.3 punktas).

Akcentuotina, kad ir nuo 2021-03-15 įsigaliosiančioje Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo redakcijoje nėra apibrėžta, kas yra tirštojo mėšlo rietuvė, nėra aišku, kuo skiriasi mėšlidė ir tirštojo mėšlo rietuvė, kokie įrengimo reikalavimai yra taikomi mėšlidei, rietuvei ir srutų kauptuvui, taip pat pagal kokius kriterijus yra vertinama ir sprendžiama, ar šie objektai atitinka statiniams / įrenginiams keliamus reikalavimus (konstrukcija, techniniai parametrai ir t. t.).

Pabrėžtina, kad kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose reikalavimus mėšlui šalinti, kaupti ir naudoti bei mėšlidžių įrengimo reikalavimus, yra nustatyta, jog tirštasis mėšlas yra kaupiamas įrengtoje dengtoje ar atviros aikštelės tipo mėšlidėje, detalizuota, kokius kriterijus turi atitikti aikštelės tipo mėšlidės tais atvejais, kai jose yra kaupiamas tirštasis mėšlas / pusskystis mėšlas, reglamentuota, jog skystojo mėšlo kaupimui įrengiamas antžeminis arba įgilintas rezervuaras (Galvijų pastatų technologinio projektavimo taisyklių 155–163 punktai (pažymos 14.4 punktas), Mėšlo ir nuotekų tvarkymo statinių technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 03:2010, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. 3D-472, 29–45 punktai). Tačiau šiuose teisės aktuose tirštojo mėšlo rietuvė, kaip tirštojo mėšlo kaupimo / laikymo objektas / vieta, nėra paminėta.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į tai, kad Aplinkos ministerija, vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m.

rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138, 7.2, 8.2.1 punktais, formuoja valstybės politiką aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ir taršos prevencijos srityse, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, rengia teisės aktų projektus, planavimo dokumentus aplinkos apsaugos ir klimato kaitos, taršos prevencijos, aplinkos oro, vandens ir nuotekų, tvarkymo klausimais, dalyvauja juos rengiant, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja šiame papunktyje nurodytų planavimo dokumentų nuostatų įgyvendinimą, tikslinga kreiptis į šią instituciją, prašant pateikti išvadą pirmiau nurodytais klausimais;

26.7. Aplinkos apsaugos departamento Korupcijos ir vidaus tyrimų skyriaus pareigūnams nustačius netinkamą pareigūnų, atlikusių ūkio subjekto – ūkininko X. – veiklos patikrinimus, funkcijų vykdymą ir neveikimą, buvo nuspręsta taikyti neplaninių patikrinimų rotacijos principą pavedant ūkininko X. patikrinimus atlikti ne Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijai, o kitoms Aplinkos apsaugos departamento valdyboms. Taigi Aplinkos apsaugos departamente buvo imtasi aktyvių veiksmų, siekiant užtikrinti objektyvų ir nešališką aplinkybių, susijusių su Pareiškėjų kreipimuose nurodytais teiginiais dėl galimų ūkininko X. pažeidimų tvarkant mėšlą ir srutas, nagrinėjimą.

Pareiškėjų skundo tyrimo Seimo kontrolierių įstaigoje metu buvo nustatyta, kad Aplinkos apsaugos departamento direktoriaus 2020-02-28 įsakymu buvo patvirtintas Aplinkos apsaugos reikalavimų žemės ūkio veiklai ir ūkinių gyvūnų laikymui kontrolinis klausimynas, kuris buvo pildytas aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę atliekantiems pareigūnams 2020-07-14 atliekant ūkininko X. veiklos patikrinimą. Nurodytos aplinkybės rodo, jog Aplinkos apsaugos departamente buvo imtasi aktyvių veiksmų siekiant, kad aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė, atliekant patikrinimus dėl mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų laikymosi, būtų efektyvesnė;

26.8. Seimo kontrolierius atkreipia Pareiškėjų dėmesį į tai, kad, pagal Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo 5 punkto redakciją, įsigaliosiančią nuo 2021-05-01, aplinkos oro taršos mažinimo priemonių naudojimas bus privalomas ne tik kauptuvams, kuriuose kaupiamas skystasis mėšlas ir (arba) srutos [šio aprašo 9 punktas (redakcija, įsigaliosianti nuo 2021-03-15)], bet mėšlidės, tirstojo mėšlo rietuvės urbanizuotose teritorijose taip pat turės būti uždengtos (lanksčiosiomis, vandeniui nelaidžiomis dangomis, ne mažesniu kaip 10 cm storio durpių ar šiaudų sluoksniu, kt.).

27. Remiantis tuo kas išdėstyta, konstatuotina, jog Aplinkos apsaugos pareigūnai, pagal Pareiškėjų 2018–2019 metų skundus atlikę ūkininko X. patikrinimus, netinkamai vykdė savo funkcijas, neišsiaiškino visų aplinkybių, reikalingų teisės pažeidimui tinkamai konstatuoti, nebuvo imtasi aktyvių veiksmų siekiant pašalinti nustatytą pažeidimą, atlikdami 2020-01-27 ūkininko X. veiklos patikrinimą veikė nerūpestingai ir aplaidžiai. Atsižvelgiant į tai, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši skundo dalis pripažintina pagrįsta.

Pareiškėjų skundo tyrimo metu buvo nustatyta, jog Aplinkos apsaugos departamentui nustačius pažeidimus buvo imtasi aktyvių veiksmų dėl veiklos kokybės, nagrinėjant Pareiškėjų kreipimusis ir atliekant mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų laikymosi patikrinimus, gerinimo (pažymos 24.7 punktas), todėl rekomendacijos šiais aspektais Aplinkos apsaugos departamentui neteikiamos.

Dėl kvapo Pareiškėjų gyvenamosios aplinkos ore

28. Pareiškėjai savo teisės į saugią ir švarią aplinką pažeidimą, grindžia aplinkybe, jog jų gyvenamosios aplinkos ore yra nuolat jaučiamas stiprus mėšlo / srutų kvapas, kuris susidaro dėl Gretimame žemės sklype esančiuose statiniuose laikomų ūkinių gyvūnų.

Seimo kontrolieriaus skundo tyrimo metu buvo nustatyta: NVSC Klaipėdos departamentui vykdant kvapų kontrolę 2020-03-18 buvo parengtas oro mėginių kvapo koncentracijos

laboratoriniams tyrimams paėmimo planas, pagal kurį NVSC priežiūros laboratorijos specialistai 2020-05-12 iš Gretimo žemės sklypo stacionarių taršos šaltinių atrinko oro mėginius kvapo koncentracijai nustatyti ir kvapo sklaidos modeliavimui atlikti (pažymos 10.1 punktą). Atlikus šį patikrinimą buvo nustatyta, jog kvapo koncentracija Pareiškėjų gyvenamosios aplinkos ore viršijo Lietuvos higienos normos nustatytą didžiausią leidžiamą kvapo koncentracijos ribinę vertę – 8 europinius kvapo vienetus (8 OUE/m^3), t. y. Pareiškėjų gyvenamoji aplinka pateko į zoną, kurioje kvapo koncentracija yra didesnė negu 8 europiniai kvapo vienetai (OUE/m^3) (nuo 8.01 iki 19.79 OUE/m^3) (pažymos 10.1, 14.7 punktai).

Nustačius šiuos pažeidimus buvo surašytas patikrinimo aktas, NVSC Klaipėdos departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 45 straipsnio 1 dalimi, už nustatytą Lietuvos higienos normos reikalavimų pažeidimą ūkininkui X. surašė nutarimą dėl administracinio nusižengimo, kai protokolas nesurašomas, bei paskyrė administracinę nuobaudą – įspėjimą. Šio departamento specialistai taip pat įpareigojo imtis veiksmų ir pašalinti nustatytą Lietuvos higienos normos reikalavimo pažeidimą (pažymos 10.2 punktą) – parengti kvapų sklaidimo sumažinimo veiksmų planą (toliau – Planas), taikyti kvapų sklaidimą mažinančias priemones, o tai atlikus / įvykdžius – pateikti NVSC Klaipėdos departamento Gargždų skyriui kvapo koncentracijos laboratorinių tyrimų rezultatus, patvirtinančius kvapo koncentraciją gyvenamosios aplinkos ore po Plane numatytų mažinimo priemonių įdiegimo (pažymos 10.2 punktą). Seimo kontrolieriui nebuvo pateikti duomenys, iš kurių būtų galima spręsti, ar ūkininkas X. įdiegė kvapų sklaidimą mažinančias priemones, bei, kokia kvapo koncentracija Pareiškėjų gyvenamosios aplinkos ore yra po šių priemonių įdiegimo ir (ar) šiuo metu.

Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir to paties straipsnio 4 dalies nuostatas, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad skundas nagrinėtinas kitoje institucijoje, skundo tyrimas nutraukiamas (pažymos 13.1 punktą).

Vadovaujantis pateiktu teisiniu reglamentavimu ir atsižvelgiant į tai, kad klausimas dėl kvapo Pareiškėjų gyvenamosios aplinkos ore sprendžiamas NVSC ir kvapų sklaidimą mažinančių priemonių taikymo kontrolė vertintina Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre, tikslinga kreiptis į šią instituciją dėl išvados pateikimo, todėl šios skundo dalies tyrimas nutraukiamas.

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

29. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

29.1. X skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant X 2019-11-22 ir 2019-12-03 kreipimusis pripažinti pagrįsta;

29.2. X skundo dalį dėl žemės sklype X esančių statinių naudojimo pagal paskirtį pripažinti pagrįsta.

30. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

30.1. X skundo dalį dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant X 2019-11-25 kreipimąsi atmesti;

30.2. X skundo dalį dėl Aplinkos apsaugos departamento pareigūnų veiksmų (neveikimo) atliekant mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų laikymosi patikrinimus pripažinti pagrįsta;

30.3. X skundo dalies dėl kvapo jų gyvenamosios aplinkos ore tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

31. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos direktoriui A. Bogdanovui:

31.1. atkreipti dėmesį į šio tyrimo metu nustatytą ir pažymoje konstatuotą Pareiškėjo teisių į gerą viešąjį administravimą pažeidimo atvejį (pažymos 18-19 punktai) ir jį aptarti su Pareiškėjo kreipimuisi nagrinėjusiais Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos tarnautojais;

31.2. atkreipti dėmesį į tai, kad Klaipėdos rajono savivaldybėje gavus Pareiškėjo 2019-12-03 skundą dėl neveikimo nebuvo pradėta administracinė procedūra ir nebuvo priimtas administracinės procedūros sprendimas;

31.3. Aplinkos ministerijai pateikus išvadą šios pažymos 32.1.1. punkte nurodytu klausimu – pavesti atsakingiems Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos tarnautojams atlikti žemės sklype X esančių statinių naudojimo priežiūrą ir patikrinti, ar šiame žemės sklype esantys statiniai yra naudojami pagal paskirtį, kartu ir:

31.3.1. įvertinti, ar šiame žemės sklype esančiuose pagalbinio ūkio paskirties pastatuose (pastatuose-tvartuose, pastatuose-ūkiniuose pastatuose ir kt.), kurie tarnauja pagrindiniam daiktui (gyvenamajam namui), laikant ūkinius gyvūnus – pienines karves ne tik asmeniniams poreikiams patenkinti, o ir pelno tikslais bei vykdant šias ekonominės veiklos rūšis – žalio pieno gavyba ir pieno produktų gamyba prekybos tikslu – laikomasi teisės aktų reikalavimų ir tai atitinka statinių, kuriuose jos yra vykdomos, normatyvinius saugos ir paskirties reikalavimus;

31.3.2. pateikti Seimo kontrolieriui ir Pareiškėjams motyvuotą išvadą dėl žemės sklype X esančių statinių naudojimo pagal paskirtį, pagrįstą faktinių aplinkybių ir teisės aktų analize;

31.4. pavesti atsakingiems Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos tarnautojams atlikti žemės sklype X kaime esančių statinių naudojimo priežiūrą ir patikrinti, ar šiame žemės sklype esantys statiniai (Mėšlidė) yra įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, naudojami pagal paskirtį; nustačius pažeidimų – imtis veiksmų pagal kompetenciją;

31.5. atsižvelgiant į Pareiškėjams iškilusią problemą jų gyvenamosios aplinkos ore jaučiant stiprų mėšlo ir srutų kvapą, kuris atsiranda kaip Gretimame žemės sklype vykdomos veiklos – ūkinių gyvūnų laikymo, pasekmė, į tai, kad Nacionalinio visuomenės sveikatos centro atlikto patikrinimo metu buvo nustatyta, jog kvapo koncentracija Pareiškėjų gyvenamosios aplinkos ore viršijo Lietuvos higienos normos nustatytą didžiausią leidžiamą kvapo koncentracijos ribinę vertę, ir į tai, jog galimybė gauti natūralaus oro – svarbus teisės į švarią ir saugią aplinką įgyvendinimo aspektas – dar kartą apsvarstyti galimybę papildyti Gyvūnų laikymo Klaipėdos rajone taisykles ir nustatyti galimą laikomų ūkinių gyvūnų skaičių gyvenamosiose vietovėse ir (ar) reikalavimus, kokį ūkinių gyvūnų skaičių laikant gyvenamosiose vietovėse yra būtinas besiribojančių žemės sklypų savininkų sutikimas.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui ir Pareiškėjams Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

32. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai rekomenduoja:

Aplinkos ministrui Simonui Gentvilui:

32.1. Atsižvelgiant į šios pažymos 20.4 punkte nurodytas aplinkybes:

32.1.1. pateikti išvadą, ar kitos paskirties (vienbučių ir dvibučių pastatų teritorijų) žemės sklypuose esančiuose pastatuose – gyvenamajame name ir (ar) pagalbinio ūkio paskirties pastatuose (ūkiniuose pastatuose, tvartuose, viralinėje ir kt.), tarnaujančiuose pagrindiniam daiktui (jų patalpose), nepakeitus šių pastatų (patalpų) paskirties, gali būti vykdoma žalio pieno gavyba ir pieno produktų gamyba ne tik asmeninių poreikių patenkinimui, o ir pelno tikslais, t. y. ar gali būti vykdomos šios ekonominės veiklos rūšys – žalio pieno gavyba, pieno produktų gamyba; ar šių veiklų vykdymas atitinka statinių, kuriuose jos yra vykdomos, normatyvinius saugos ir paskirties reikalavimus.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui, Klaipėdos rajono savivaldybei ir Pareiškėjams Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

32.2. Atsižvelgiant į šios pažymos 25 punkte nurodytas aplinkybes:

32.2.1. pateikti išvadą, kuo skiriasi mėšlidė ir tirštojo mėšlo rietuvė; kokius kriterijus turi atitikti mėšlidė, tirštojo mėšlo rietuvė ir srutų kauptuvas, kad juose kaupiant / laikant mėšlą ir (arba) srutas nebūtų pažeidžiami teisės aktų reikalavimai; kokie įrengimo reikalavimai (reikalavimai konstrukcijoms, techniniai parametrai) yra taikomi mėšlidei, tirštojo mėšlo rietuvei ir srutų kauptuvui; kuo vadovaujantis taip teigiama;

32.2.1. pateikti išvadą, ar tuo atveju, kai ūkininkas X. skystąjį mėšlą ir srutas kaupia / laiko metaliniuose rezervuaruose / traktorinėse cisternose, toks skystojo mėšlo ir srutų kaupimo / laikymo / tvarkymo būdas atitinka teisės aktų reikalavimus ir yra galimas; ar skystojo mėšlo ir (arba) srutų kaupimas / laikymas metaliniuose rezervuaruose / cisternose gali būti traktuojamas kaip skystojo mėšlo ir (arba) srutų laikymas (jam prilyginamas) srutų kaupime – statinyje; kuo vadovaujantis tai teigiama.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui, Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos ir Pareiškėjams Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

33. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6, 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja:

Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktorei Olgai Vėbrienei:

33.3. atkreipti dėmesį į tai, kad Aplinkos apsaugos departamento Kauno valdybos Jonavos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnų 2020-07-14 atlikto patikrinimo metu nustatytos aplinkybės dėl ūkininko X. žemės sklype X k. esančios mėšlidės dugno ir sienų sandarumo ir atliktų šios mėšlidės sandarinimo darbų paneigia Aplinkos apsaugos departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos rajono aplinkos apsaugos inspekcijos pareigūnų nustatytas aplinkybes šiuo klausimu; aptarti tai su ūkininko X. veiklos patikrinimą atlikusiais pareigūnais;

33.4. informuoti, ar 2020-07-14 vykusio patikrinimo metu nustatyti ūkininko X. daromi / padaryti pažeidimai mėšlo ir srutų tvarkymo srityje buvo pašalinti; jei taip – informuoti, kada ir

koku būdu; jei ne – nurodyti, dėl kokių priežasčių; kada ir kokių veiksmų pagal kompetenciją buvo imtasi;

33.5. Aplinkos ministerijai pateikus išvadą, jog skystojo mėšlo (srutų) kaupimas / laikymas metaliniuose rezervuaruose neatitinka aplinkosaugos reikalavimų, keliamų šiam procesui:

33.5.1. atlikti ūkininko X. veiklos patikrinimą ir šiuo aspektu;

33.5.2. atlikti ūkininko X. veiklos patikrinimą siekiant nustatyti, kokio dydžio talpyklose ūkininkas laiko skystąjį mėšlą / srutas / nuotekas žemės sklype X ir žemės sklype X k.; nurodyti, vadovaujantis kokiais duomenimis, kriterijais buvo nustatytas šių talpyklų plotas (tūris).

33.5.3. pateikti išvadą, ar Aplinkos apsaugos departamento pareigūnai, nustatę, jog ūkininkas X. skystąjį mėšlą ir (arba) srutas kaupia / laiko metaliniuose rezervuaruose / traktorinėse cisternose, o ne statinyje – srutų kauptuve, ir nekvalifikuodami šio fakto kaip pažeidimo, nepažeidė teisės aktų reikalavimų; nustačius pažeidimų – imtis veiksmų pagal kompetenciją.

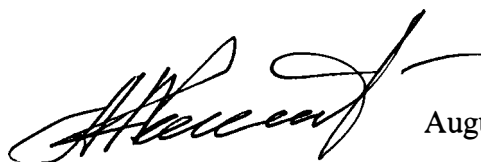
Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui ir Pareiškėjams ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Aplinkos ministerijos išvados (pažymos 32.2 punktas) gavimo dienos.

**Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Klaipėdos departamento direktorei Ramunei Vaičiulienei:**

33.6. informuoti, ar ūkininkas X.: parengė kvapų skleidimo sumažinimo veiksmų planą, ar įvykdė kvapų skleidimą mažinančias priemones; pateikė NVSC Klaipėdos departamentui kvapo koncentracijos laboratorinių tyrimų rezultatus, patvirtinančius kvapo koncentraciją gyvenamosios aplinkos ore po Plane numatytų priemonių įdiegimo; ar Lietuvos higienos normos 5 punkto reikalavimo pažeidimas yra pašalintas; jei taip – kada; jei ne – informuoti, dėl kokių priežasčių, kokių veiksmų pagal kompetenciją buvo imtasi; jei nebuvo imtasi jokių veiksmų – nurodyti, dėl kokių priežasčių, imtis veiksmų pagal kompetenciją;

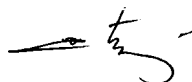
Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui ir Pareiškėjams Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė